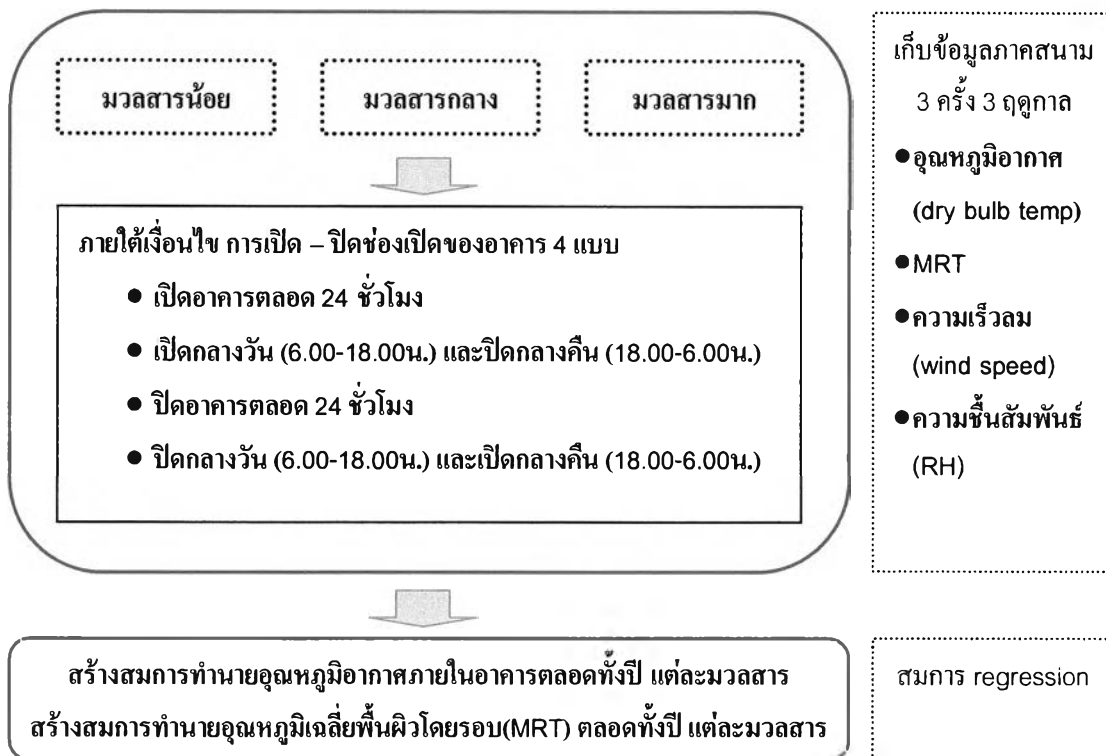

บทที่ 4

ผลและการวิเคราะห์ในส่วนอิทธิพลของมวลสาร

4.1 ขั้นตอนการวิเคราะห์

แผนภูมิ 4.1 รายละเอียดวิธีดำเนินการวิจัยในส่วนอิทธิพลของมวลสาร และอุณหภูมิเสมือน

อุณหภูมิเสมือน

- สภาพอากาศภายในอาคารที่รู้สึกเมื่อได้รับอิทธิพลจาก อุณหภูมิเฉลี่ยพื้นผิวโดยรอบ (MRT)

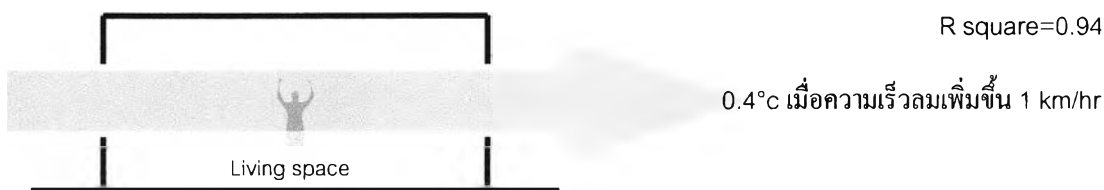
อุณหภูมิเฉลี่ยของพื้นผิวโดยรอบเราต่ำกว่าอุณหภูมิอากาศ 1°C เราจะรู้สึกเย็นลงกว่าเดิม 1.4°C

- สภาพอากาศภายในอาคารที่รู้สึกเมื่อได้รับอิทธิพลจาก กระแสลมธรรมชาติ

ความรู้สึกเย็นลง ($^{\circ}\text{C}$) = 0.381 ความเร็วลม + 0.016 ความชื้นสัมพัทธ์

R square=0.94

4.2 อิทธิพลของมวลสาร

จากข้อสังเกตเบื้องต้นในบทที่ 1 ที่ใช้อัตราส่วนน้ำหนักวัสดุผนังต่อพื้นที่ใช้งานของมวลสาร เป็นเกณฑ์ในการแบ่งอาคารนั้น ในงานวิจัยนี้กำหนดให้ผนังไม่เป็นตัวแทนของอาคารมวลสารน้อย ผนังก่ออิฐชั้นเดียวเป็นตัวแทนของอาคารมวลสารกลาง และผนังก่ออิฐที่หนากว่าปกติเป็นตัวแทนของอาคารมวลสารมาก

4.2.1 ลำดับขั้นตอนในการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล

ขั้นตอนการวิเคราะห์

ส่วนที่ 1 จากการวัดจริง

4.2.1.1 ความสามารถในการหน่วงเหนี่ยวความร้อนจากภายนอกไว้ในมวลสารของผนังอาคาร

ในแต่ละมวลสาร พิจารณาเฉพาะเงื่อนไขการเปิด-ปิดช่องเปิดของอาคารแบบเปิดอาคารตลอด 24 ชั่วโมง โดยยกตัวอย่างผลที่ได้จากการวัดจริง กรณีศึกษาอาคารที่เป็นตัวแทนภาคกลางดังนี้

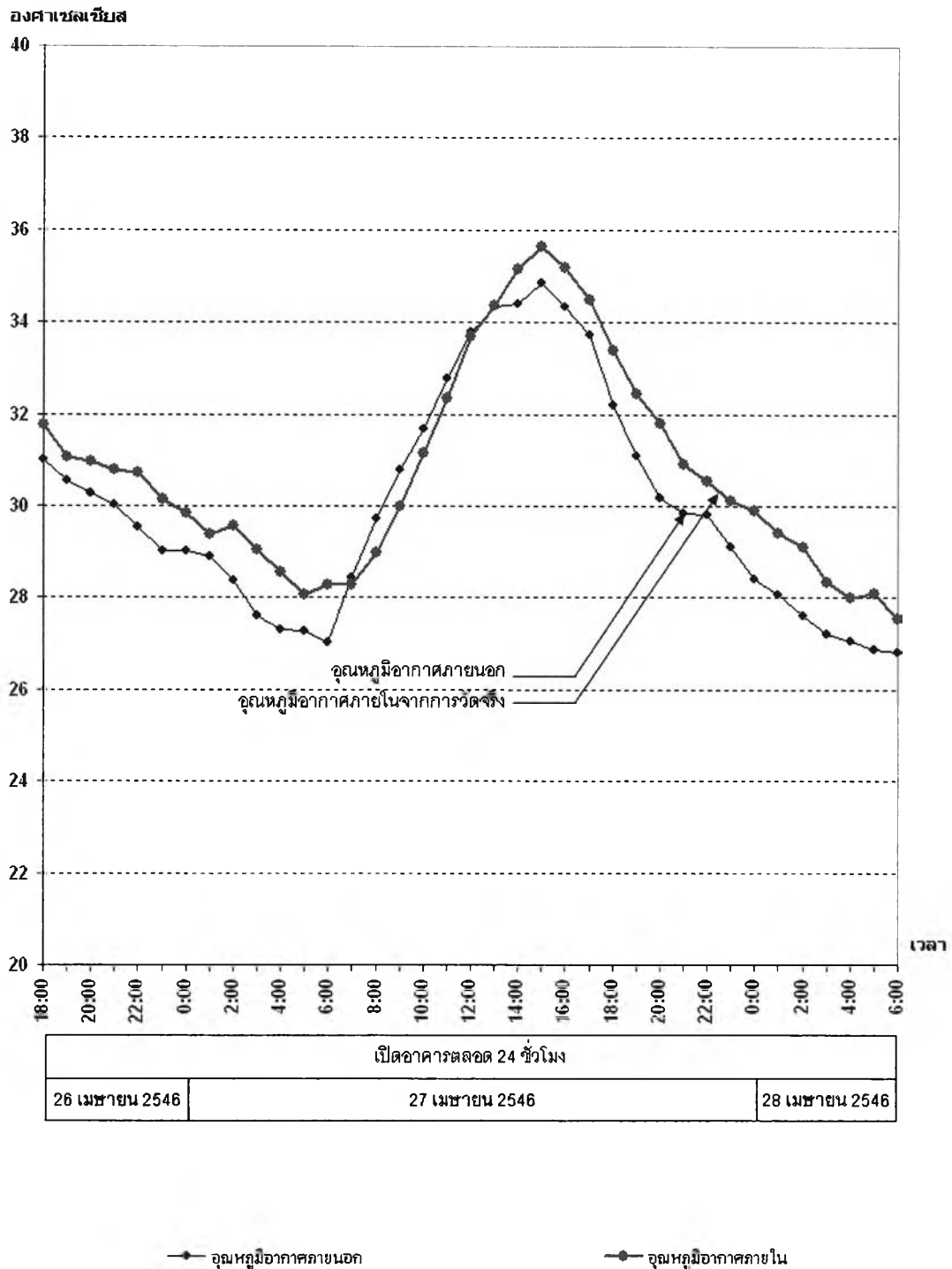
มวลสารน้อย	พระตำหนักทับขวัญ
มวลสารกลาง	เรือนภทรราชา
มวลสารมาก	พระวิหาร วัดกำแพง

การแบ่งอาคารออกด้วยมวลสารเนื่องมาจากอิทธิพลของค่าความจุความร้อนของวัสดุที่สามารถทำให้เกิดการหน่วงความร้อนที่จะแทรกซึมผ่านเปลือกอาคารเข้ามาแตกต่างกันไปตามปริมาณมวลสารของอาคาร อาคารที่มีมวลสารมากจะมีการหน่วงเหนี่ยวความร้อนได้ดีกว่าอาคารที่มีมวลสารน้อย

ขั้นตอนการนำเสนอข้อมูล

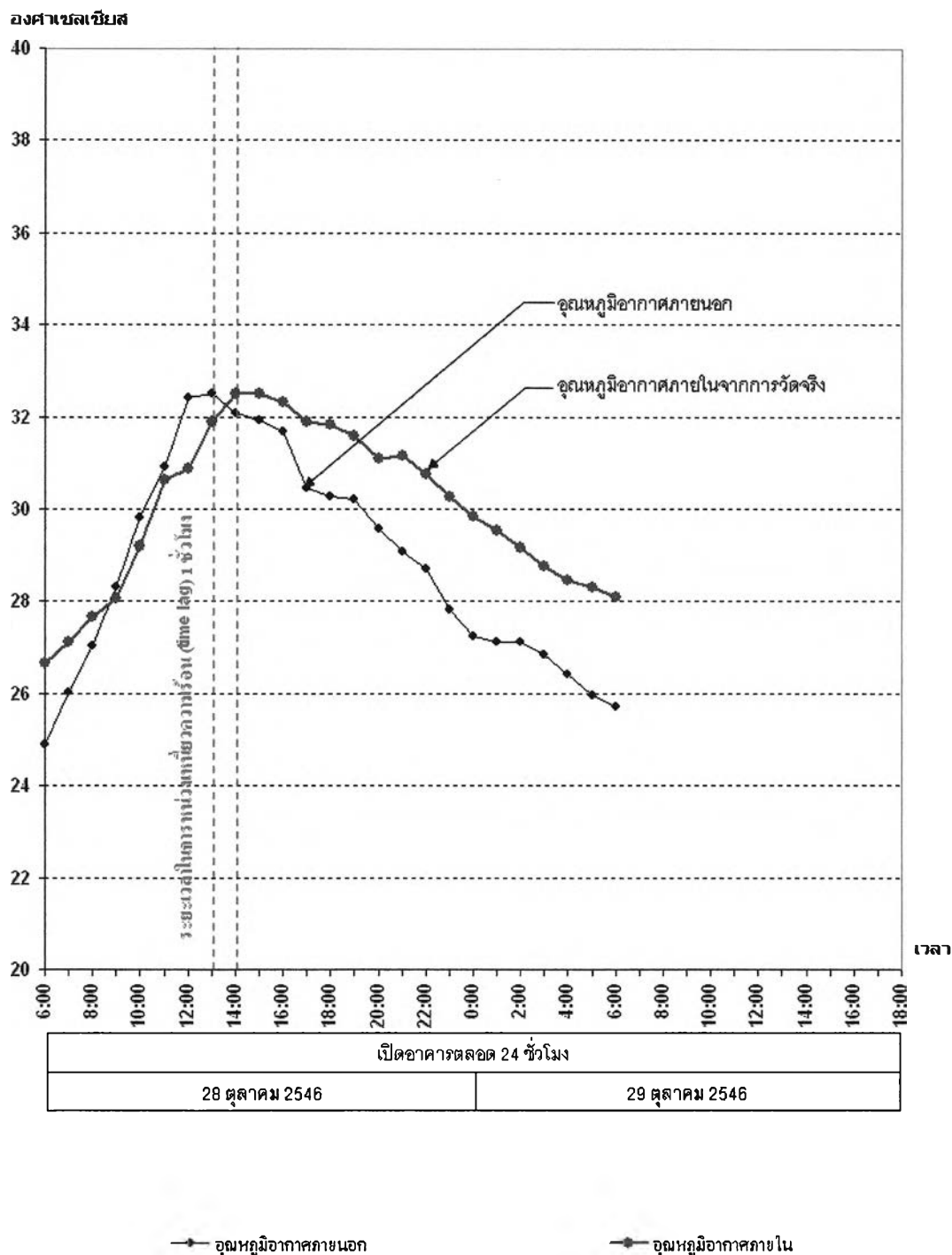
- กราฟเปรียบเทียบอุณหภูมิอากาศภายนอกกับอุณหภูมิอากาศภายใน

แผนภูมิ 4.2 เปรียบเทียบอุณหภูมิอากาศภายนอก กับอุณหภูมิอากาศภายในอาคารจริง
พระตำหนักทักษิณวัณ (ภาคกลาง) ประเภท มวลสารน้อย กรณีเปิดอาคารตลอดทั้งวัน จตุรวัน
วันที่ 26 ถึง 28 เมษายน 2546

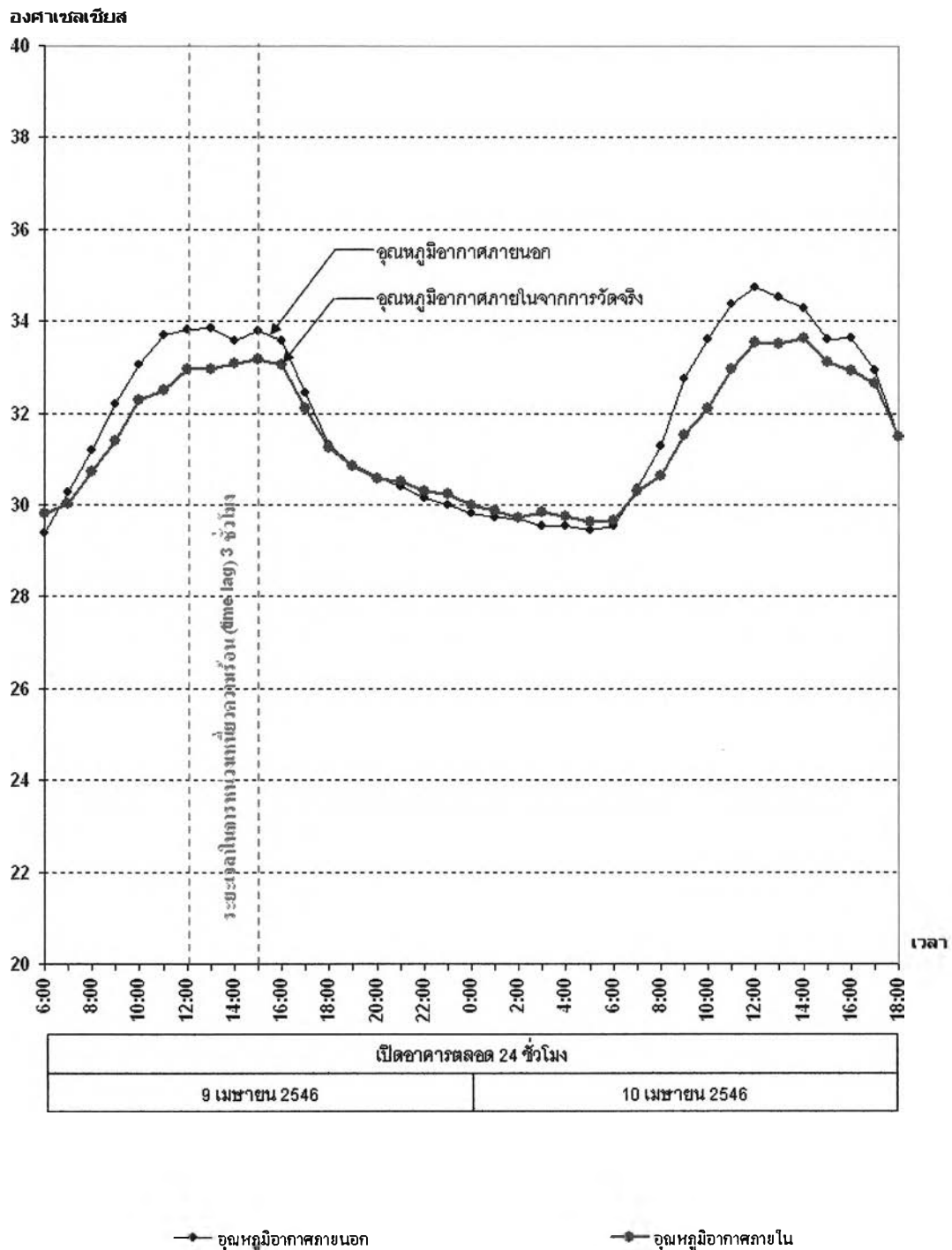
ความสามารถในการหน่วงเหนี่ยวความร้อนจากภายนอกไว้ในมวลสารของผนังอาคารมวลสารน้อย ผนังไม้ไม่สามารถสร้างระยะเวลาในการหน่วงเหนี่ยวความร้อนจากภายนอกได้ จากกราฟพบว่าเมื่อเวลา 15.00น. อุณหภูมิอากาศภายนอกสูงสุด (35°C) ในเวลาเดียวกันอุณหภูมิอากาศภายในสูงสุด (36°C) ด้วย

แผนภูมิ 4.3 เปรียบเทียบอุณหภูมิอากาศภายนอก กับอุณหภูมิอากาศภายในอาคารวัดจริง
เรือนเกษตรราชา (ตากกลาง) ประเภท มวลสารกลาง กรณีเปิดอาคารตลอดทั้งวัน จุฬาลง
วันที่ 28 ถึง 29 ตุลาคม 2546

ความสามารถในการหน่วงเหนี่ยวความร้อนจากภายนอกไว้ในมวลสารของผนังอาคารมวลสารกลางสามารถสร้างระยะเวลาในการหน่วงเหนี่ยวความร้อนจากภายนอกได้ 1 ชั่วโมง จากกราฟพบว่าเมื่อเวลา 13.00 น. อุณหภูมิอากาศภายนอกสูงสุด (32°C) ในขณะที่อุณหภูมิอากาศภายในสูงสุด (32.5°C) อีก 2 ชั่วโมงถัดมา

แผนภูมิ 4.4 เปรียบเทียบอุณหภูมิอากาศภายนอก กับอุณหภูมิอากาศภายในอาคารวัดจริง
พระวิหาร วัดคำแพง (ศาลากลาง) ประเภท มวลสารมาก กรณีเปิดอาคารตลอดทั้งวัน จุฬาร้อน
วันที่ 9 ถึง 10 เมษายน 2546

ความสามารถในการหน่วงเหนี่ยวความร้อนจากภายนอกไว้ในมวลสารของผนังอาคารมวลสารมาก สามารถสร้างระยะเวลาในการหน่วงเหนี่ยวความร้อนจากภายนอกได้ 3 ชั่วโมง จากกราฟพบว่าเมื่อเวลา 12.00 น. อุณหภูมิอากาศภายนอกสูงสุด (33.83°C) ในขณะที่อุณหภูมิอากาศภายในสูงสุด (33.2°C) อีก 3 ชั่วโมงถัดมา

ส่วนที่ 2 อุณหภูมิอากาศภายในที่ได้จากการทำนาย

4.2.2.1 เปรียบเทียบอุณหภูมิอากาศภายในที่ได้จากการวัดจริงกับจากการทำนายสมการถดถอย

ในแต่ละมวลสาร โดยยกตัวอย่างผลที่ได้จากกรณีศึกษาอาคารที่เป็นตัวแทนแต่ละมวลสารดังนี้

มวลสารน้อย	พระตำหนักทับขวัญ (ภาคกลาง) กรณีเปิดอาคารตลอดทั้งวัน ฤดูร้อน
มวลสารกลาง	เรือนภรรยา (ภาคกลาง) กรณีเปิดกลางวันปิดกลางคืน ฤดูฝน
มวลสารมาก	พระวิหาร วัดกำแพง (ภาคกลาง) กรณีปิดกลางวันเปิดกลางคืน ฤดูหนาว

4.2.2.2 เปรียบเทียบอุณหภูมิอากาศภายในอาคาร ภายใต้เงื่อนไขการเปิด-ปิดอาคาร

อุณหภูมิอากาศภายในที่ได้จากการทำนายสมการถดถอย ภายใต้เงื่อนไขการเปิด-ปิดอาคาร จาก 4 จังหวัดที่เป็นตัวแทนภาคของประเทศไทย

4.2.2.3 เปรียบเทียบอุณหภูมิอากาศภายในอาคารแต่ละมวลสาร

ภายใต้เงื่อนไขการเปิด-ปิดช่องเปิดของอาคาร 4 แบบ โดยยกตัวอย่างผลที่ได้จากการวัดจริง กรณีศึกษาอาคารที่เป็นตัวแทนภาคกลาง

ขั้นตอนการนำเสนอข้อมูล

- กราฟเปรียบเทียบอุณหภูมิอากาศภายในที่ได้จากการวัดจริงกับการทำนายสมการถดถอย
- กราฟเปรียบเทียบอุณหภูมิอากาศภายใน ภายใต้เงื่อนไขการเปิด-ปิดอาคาร 4 แบบ

ในการหาสมการ regression ทำนายอุณหภูมิอากาศภายในอาคารของแต่ละมวลสาร ได้จากกรณีศึกษา 12 หลังจากข้อมูลภาคสนามของโครงการศึกษาวิจัยสถาปัตยกรรมในไทยเพื่อการประหยัดพลังงาน

โดยเลือกใช้ผลการวิเคราะห์จากโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ในการหาสมการ regression ทำนายอุณหภูมิภายในอาคารของแต่ละมวลสารจากกลุ่มตัวอย่างขั้นต้น ภายใต้เงื่อนไขการเปิด-ปิดช่องเปิดของอาคาร 4 แบบ คือ กรณีแรกเปิดอาคารตลอด 24 ชั่วโมง กรณีที่สองเปิดอาคารช่วงกลางวัน(6.00-18.00 น.) ปิดอาคารช่วงกลางคืน(18.00-6.00 น.) กรณีที่สามปิดอาคารตลอด 24 ชั่วโมง กรณีที่สี่เปิดอาคารช่วงกลางวัน(6.00-18.00 น.) ปิดอาคารช่วงกลางคืน(18.00-6.00 น.) ได้ผลดังนี้

สมการ regression ทำนายอุณหภูมิอากาศภายในอาคารของแต่ละมวลสาร

อุณหภูมิอากาศภายในอาคารมวลสารน้อย = $6.018 + 0.861 t_{out} - 1.092 \text{ time} - 0.374 \text{ season} - 0.414 \text{ condition}$

(19.005) (78.411) (-16.075) (-9.529) (-7.219)

ในวงเล็บคือค่า t R = 0.920 R Square = 0.847 Adjusted R Square = 0.846 Std. Error = 1.1965

F = 2397.779 Sig. of F = .000

โดย t_{out} คือ อุณหภูมิอากาศภายนอก

time คือ ช่วงเวลา dummy variable 1= กลางวัน 0=กลางคืน

season คือ ฤดูกาล dummy variable 0=ฤดูร้อน 1=ฤดูฝน 2=ฤดูหนาว

condition คือ การใช้อาคาร dummy variable 1=เปิดอาคาร 0=ปิดอาคาร

ตัวแปร	t out	time	season	condition	ค่าเฉลี่ย	SD
อุณหภูมิอากาศภายใน(t in)	0.897	0.298	-0.478	-0.063	29.39	3.0505
อุณหภูมิอากาศภายนอก(t out)	(1.00)	0.498	-0.414	0.010	28.52	3.3446
ช่วงเวลา (time)		(1.00)	-0.072	0.030	0.58	0.49
ฤดูกาล (season)			(1.00)	-0.003	0.98	0.81
การใช้อาคาร (condition)				(1.00)	0.48	0.50

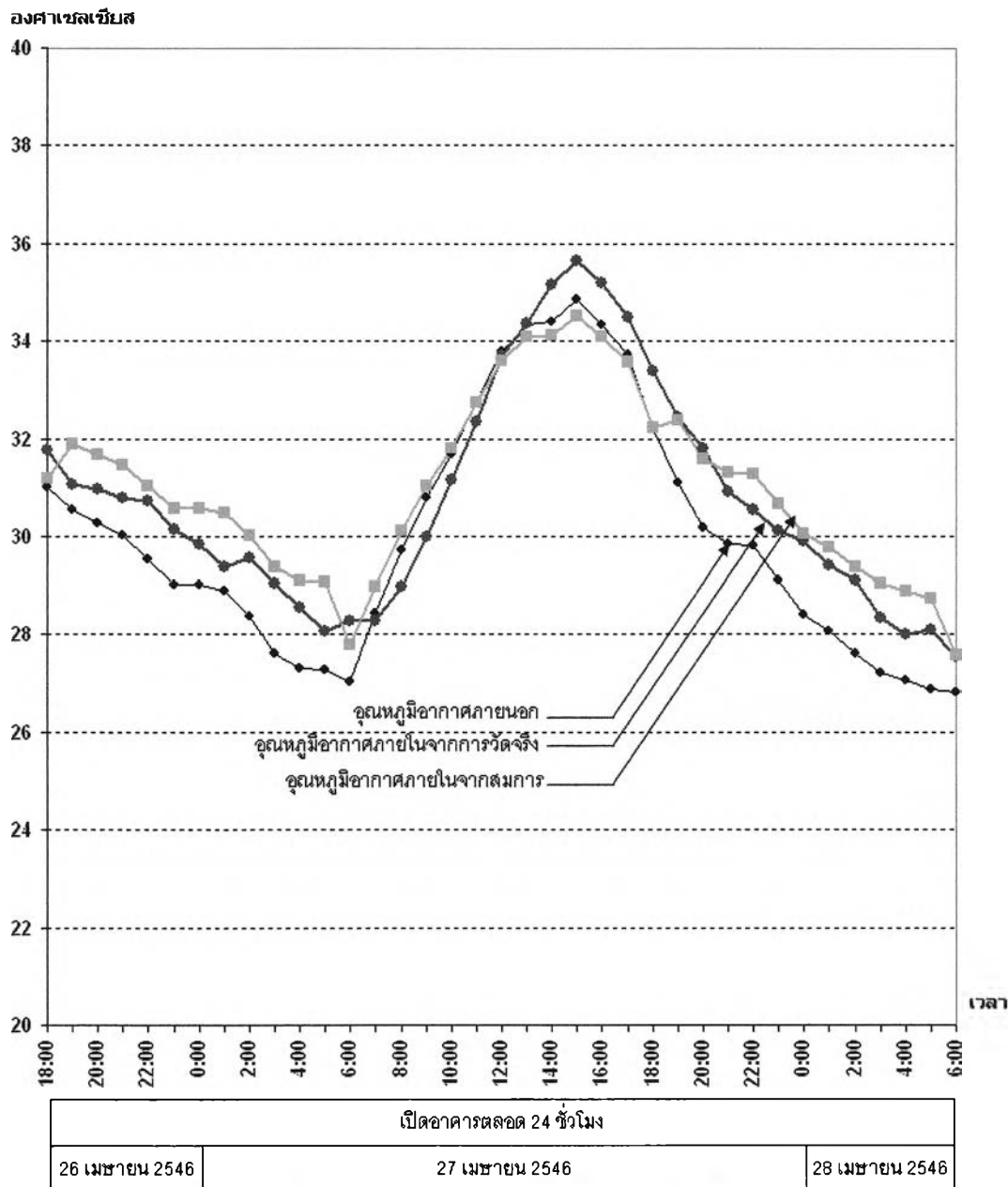
ตาราง4.1 correlationsของตัวแปรตามและตัวแปรอิสระทำนายอุณหภูมิอากาศมวลสารน้อย

จากกลุ่มตัวอย่างพบว่า อุณหภูมิอากาศภายนอกเฉลี่ยอยู่ที่ 28.52°C อุณหภูมิอากาศภายนอกสูงสุดอยู่ที่ 37.17°C อุณหภูมิอากาศภายนอกต่ำสุดอยู่ที่ 19.25°C ส่วนอุณหภูมิอากาศภายในอาคารมวลสารน้อยเฉลี่ยอยู่ที่ 29.39°C โดยอุณหภูมิอากาศภายในอาคารมวลสารน้อยสูงสุดอยู่ที่ 38.53°C อุณหภูมิอากาศภายในอาคารมวลสารน้อยต่ำสุดอยู่ที่ 20.92°C

ในการระบุความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกันที่ระบุพบว่า อุณหภูมิอากาศภายนอกมีความสัมพันธ์กันเชิงบวกกับช่วงเวลา และอุณหภูมิอากาศภายนอกมีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับฤดูกาล ช่วงเวลาที่มีความสัมพันธ์เชิงลบกับฤดูกาล ซึ่งความสัมพันธ์ทั้งหมดที่ได้กล่าวมาอยู่ในระดับต่ำและต่ำมาก โดยความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแต่ละคู่ที่ได้กล่าวมามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิเคราะห์พบว่า ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 อุณหภูมิอากาศภายนอกที่เพิ่มขึ้น มีผลต่อการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิอากาศภายในอาคารมวลสารน้อย ซึ่งตัวแปรอิสระที่กล่าวมาแล้วข้างต้น สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของอุณหภูมิอากาศภายในอาคารมวลสารน้อยได้ค่อนข้างมาก ถึงร้อยละ 84.7

แผนภูมิ 4.5 อุณหภูมิอากาศภายในอาคารวัดจริง กับ ที่ได้อาคารทำนยสวตารลดดอย
 พระตำหนักทัมขวัณ(เกอกลาง) ประเภท มวลสารน้อย กรณืเปิดอาคารตลอดทั้งวัน จุฬรื้อน
 วันที่ 26 ถึง 28 เมษายน 2546

สมการลดดอยทำนยอุณหภูมิอากาศภายในอาคาร (มวลสารน้อย-เปิดอาคารวันเวลาสั้น)

$$= 6.018 + 0.361 t_{out} - 1.092 t_{in} - 0.374 season - 0.414 condition$$

โดย time(ช่วงเวลา) 1=กลางวัน 0=กลางคืน season(ฤดู) 0=ร้อน 1=ฝน 2=หนาว condition(การใช้อาคาร) 1=เปิด 2=ปิดอาคาร

● อุณหภูมิอากาศภายนอก   ● อุณหภูมิอากาศภายใน   ■ temp in ที่ได้จากสมการ

จากกราฟพบว่าอาคารมวลสารน้อย กรณืเปิดอาคารตลอดทั้งวันอุณหภูมิอากาศภายในใกล้เคียงอุณหภูมิอากาศภายนอกตลอดทั้งวัน โดยช่วงกลางวันอุณหภูมิอากาศภายในใกล้เคียงหรือสูงกว่าอุณหภูมิอากาศภายนอกเล็กน้อย ช่วงเวลากลางคืนอุณหภูมิอากาศภายในใกล้เคียงหรือสูงกว่าอุณหภูมิอากาศภายนอกเล็กน้อยเช่นกัน

$$\text{อุณหภูมิอากาศภายในอาคารมวลสารกลาง} = 12.7 + 0.652 t_{\text{out}} - 1.284 \text{ time} - 0.480 \text{ season} - 0.754 \text{ condition}$$

(25.275) (36.729) (-8.237) (-7.057) (-5.039)

ในวงเล็บคือค่า t R = 0.883 R Square = 0.779 Adjusted R Square = 0.778 Std. Error = 1.0215
F = 424.765 Sig. of F = .000

โดย t_{out} คือ อุณหภูมิอากาศภายนอก
time คือ ช่วงเวลา dummy variable 1= กลางวัน 0=กลางคืน
season คือ ฤดูกาล dummy variable 0=ฤดูร้อน 1=ฤดูฝน 2=ฤดูหนาว
condition คือ การใช้อาคาร dummy variable 1=เปิดอาคาร 0=ปิดอาคาร

ตัวแปร	t out	time	season	condition	ค่าเฉลี่ย	SD
อุณหภูมิอากาศภายใน(t in)	0.777	0.041	-0.396	0.001	29.39	2.1657
อุณหภูมิอากาศภายนอก(t out)	(1.00)	0.477	-0.288	0.405	28.34	3.1120
ช่วงเวลา (time)		(1.00)	-0.070	0.767	0.62	0.49
ฤดูกาล (season)			(1.00)	-0.070	1.08	0.71
การใช้อาคาร (condition)				(1.00)	0.63	0.48

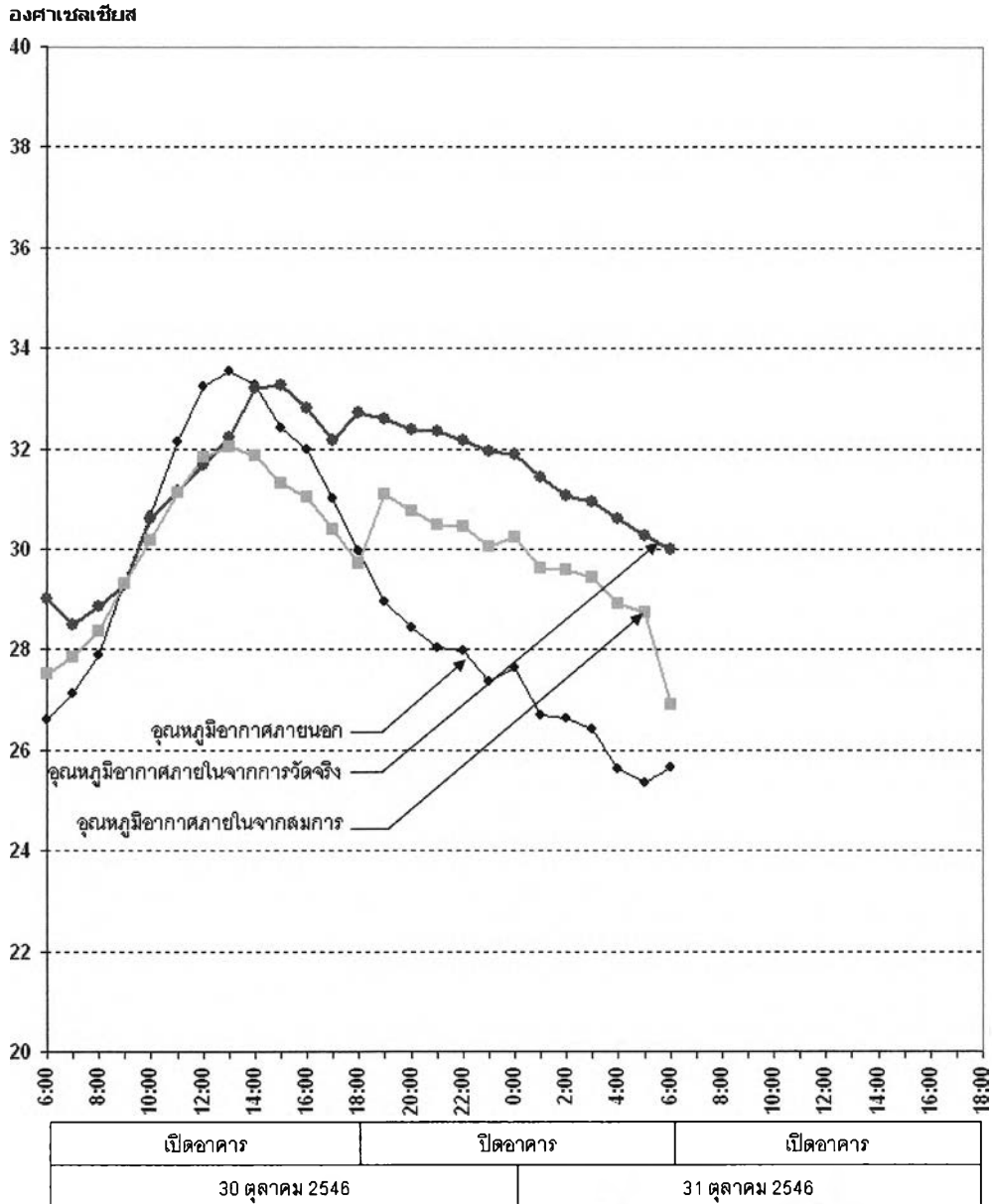
ตาราง 4.2 correlations ของตัวแปรตามและตัวแปรอิสระทำนายอุณหภูมิอากาศมวลสารกลาง

จากกลุ่มตัวอย่างพบว่า อุณหภูมิอากาศภายนอกเฉลี่ยอยู่ที่ 28.34°C อุณหภูมิอากาศภายนอกสูงสุดอยู่ที่ 37.42°C อุณหภูมิอากาศภายนอกต่ำสุดอยู่ที่ 20.46°C ส่วนอุณหภูมิอากาศภายในอาคารมวลสารกลางเฉลี่ยอยู่ที่ 29.39°C โดยอุณหภูมิอากาศภายในอาคารมวลสารกลางสูงสุดอยู่ที่ 34.83°C อุณหภูมิอากาศภายในอาคารมวลสารกลางต่ำสุดอยู่ที่ 22.21°C

ในการระบุความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกันที่ระบุพบว่า อุณหภูมิอากาศภายนอกมีความสัมพันธ์กันเชิงบวกกับช่วงเวลาและการใช้อาคาร และอุณหภูมิอากาศภายนอกมีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับฤดูกาล ช่วงเวลาที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการใช้อาคาร ซึ่งความสัมพันธ์ทั้งหมดที่ได้กล่าวมาอยู่ในระดับต่ำและต่ำมาก โดยความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแต่ละคู่ที่ได้กล่าวมามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิเคราะห์พบว่า ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 อุณหภูมิอากาศภายนอกที่เพิ่มขึ้นมีผลต่อการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิอากาศภายในอาคารมวลสารกลาง ซึ่งตัวแปรอิสระที่กล่าวมาแล้วข้างต้น สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของอุณหภูมิอากาศภายในอาคารมวลสารกลางได้ค่อนข้างมาก ถึงร้อยละ 77.9

แผนภูมิ 4.6 อุณหภูมิอากาศภายในอาคารวัดจริงกับที่จำลอง การกำหนดสมการลดด้วย
เงื่อนไขการระบาย (อากาศภายใน) ประเภท มวลสารกลาง กรณีเปิดกลางวัน-ปิดกลางคืน จุฬาลงกรณ์
วันที่ 30 ถึง 31 ตุลาคม 2546

สมการลดอุณหภูมิอากาศภายในอาคาร (มวลสารกลาง-เปิดกลางวันและปิดกลางคืน)

$$= 12.7 + 0.652 \text{ tout} - 1.284 \text{ time} - 0.430 \text{ season} - 0.754 \text{ condition}$$

โดย time(ช่วงเวลา) 1=กลางวัน 0=กลางคืน season(ฤดู) 0=ร้อน 1=ฝน 2=หนาว condition(การใช้อาคาร) 1=เปิด 2=ปิดอาคาร

● อุณหภูมิอากาศภายนอก   ● อุณหภูมิอากาศภายใน   ■ temp in ที่ได้จากสมการ

จากกราฟพบว่าอาคารมวลสารกลาง กรณีเปิดกลางวันและปิดกลางคืน อุณหภูมิอากาศภายในสูงกว่าอุณหภูมิอากาศภายนอกทั้งในช่วงเวลากลางวัน และกลางคืน เนื่องจากผนังสามารถสร้างระยะเวลาในการหน่วงเหนี่ยวความร้อนจากภายนอกได้ 1 ชั่วโมงเท่านั้น จึงสะสมความร้อนมากเวลากลางวัน และจะถ่ายเทความร้อนเข้าสู่ภายในอาคารมากที่สุดตอนกลางคืน โดยเฉพาะช่วงหัวค่ำ

$$\text{อุณหภูมิอากาศภายในอาคารมวลสารมาก} = 11.702 + 0.644 t_{\text{out}} - 0.899 \text{ time} - 0.448 \text{ season} - 0.733 \text{ condition}$$

(43.306)   (68.653)   (-12.232)   (-10.714)   (-11.627)

ในวงเล็บคือค่า $R = 0.911$ $R \text{ Square} = 0.830$ $\text{Adjusted } R \text{ Square} = 0.829$ $\text{Std. Error} = 1.2567$
 $F = 1939.882$ $\text{Sig. of } F = .000$

โดย t_{out} คือ อุณหภูมิอากาศภายนอก
time คือ ช่วงเวลา dummy variable 1= กลางวัน 2=กลางคืน
season คือ ฤดูกาล dummy variable 0=ฤดูร้อน 1=ฤดูฝน 2=ฤดูหนาว
condition คือ การใช้อาคาร dummy variable 1=เปิดอาคาร 0=ปิดอาคาร

ตัวแปร	t out	time	season	condition	ค่าเฉลี่ย	SD
อุณหภูมิอากาศภายใน(t in)	0.884	0.247	-0.503	-0.129	28.26	3.0421
อุณหภูมิอากาศภายนอก(t out)	(1.00)	0.432	-0.439	-0.015	27.86	4.2025
ช่วงเวลา (time)		(1.00)	-0.051	0.007	0.63	0.48
ฤดูกาล (season)			(1.00)	-0.046	0.98	0.85
การใช้อาคาร (condition)				(1.00)	0.49	0.50

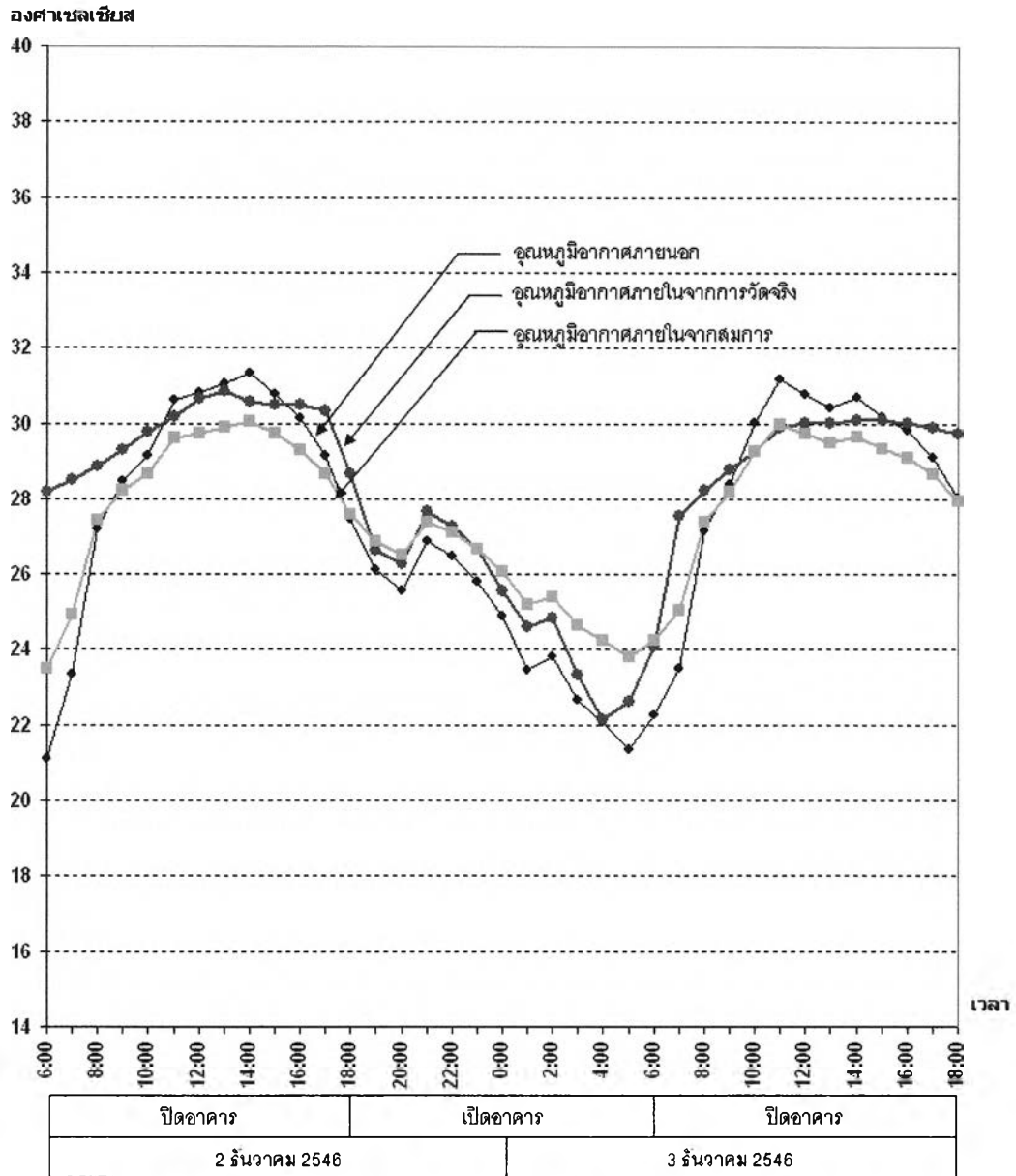
ตาราง 4.3 correlations ของตัวแปรตามและตัวแปรอิสระทำนายอุณหภูมิอากาศมวลสารมาก

จากกลุ่มตัวอย่างพบว่า อุณหภูมิอากาศภายนอกเฉลี่ยอยู่ที่ 27.85°C อุณหภูมิอากาศภายนอกสูงสุดอยู่ที่ 38.93°C อุณหภูมิอากาศภายนอกต่ำสุดอยู่ที่ 14.07°C ส่วนอุณหภูมิอากาศภายในอาคารมวลสารมากเฉลี่ยอยู่ที่ 28.26°C โดยอุณหภูมิอากาศภายในอาคารมวลสารมากสูงสุดอยู่ที่ 36.21°C อุณหภูมิอากาศภายในอาคารมวลสารมากต่ำสุดอยู่ที่ 17.31°C

ในการระบุนความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกันที่ละคู่พบว่า อุณหภูมิอากาศภายนอกมีความสัมพันธ์กันเชิงบวกกับช่วงเวลา อุณหภูมิอากาศภายนอกมีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับฤดูกาล ช่วงเวลา มีความสัมพันธ์เชิงลบกับฤดูกาล ฤดูกาลมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการใช้อาคาร ซึ่งความสัมพันธ์ทั้งหมดที่ได้กล่าวมาอยู่ในระดับต่ำและต่ำมาก โดยความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแต่ละคู่ที่ได้กล่าวมามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิเคราะห์พบว่า ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 อุณหภูมิอากาศภายนอกที่เพิ่มขึ้นมีผลต่อการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิอากาศภายในอาคารมวลสารมาก ซึ่งตัวแปรอิสระที่กล่าวมาแล้วข้างต้น สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของอุณหภูมิอากาศภายในอาคารมวลสารมากได้ค่อนข้างมาก ถึงร้อยละ 83.0

แผนภูมิ 4.7 อุณหภูมิอากาศภายในอาคารวัดจริงที่ห้องอาหารท่าเกษตรลดรอย
พระวิหาร วัดคำแพง (ภาคกลาง) ประเภท มวลสารมาก กรณีเปิดกลางวัน-ปิดกลางคืน จุฬาลงกรณ์
วันที่ 2 ถึง 3 ธันวาคม 2546

สมการลดรอยที่หาอุณหภูมิอากาศภายในอาคาร (มวลสารมาก-เปิดกลางวันและปิดกลางคืน)

$$= 11.702 + 0.644 t_{out} - 0.899 t_{in} - 0.448 season - 0.733 condition$$

โดย time(ช่วงเวลา) 1=กลางวัน 0=กลางคืน season(ฤดู) 0=ร้อน 1=ฝน 2=หนาว condition(การใช้อาคาร) 1=เปิด 2=ปิดอาคาร

● อุณหภูมิอากาศภายนอก   ● อุณหภูมิอากาศภายใน   ● temp in ที่ได้จากสมการ

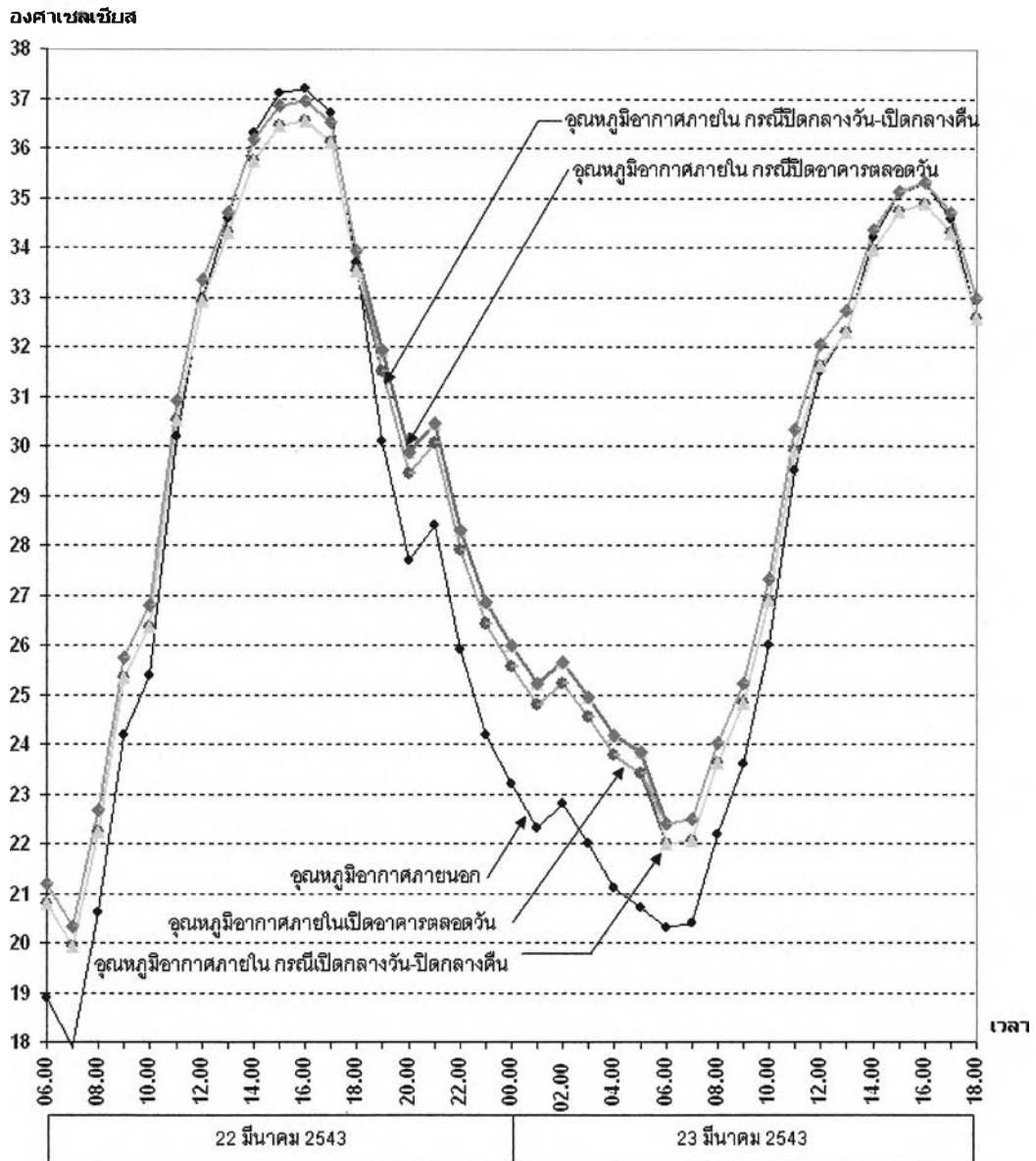
จากกราฟพบว่าอาคารมวลสารมาก กรณีเปิดกลางวันและปิดกลางคืน ในช่วงเวลากลางวันอุณหภูมิอากาศภายในต่ำกว่าอุณหภูมิอากาศภายนอก ช่วงเวลากลางคืนอุณหภูมิอากาศภายในสูงกว่าอุณหภูมิอากาศภายนอก เนื่องจากผนังสามารถสร้างระยะเวลาในการหน่วงเหนี่ยวความร้อนจากภายนอกได้ 3 ชั่วโมง ความร้อนที่สะสมตอนกลางวันถ่ายเทเข้าสู่อาคารตอนกลางคืน การเปิดอาคารจึงช่วยลดการสะสมความร้อนได้ส่วนหนึ่ง

4.2.2.2 ผลการเปรียบเทียบอุณหภูมิอากาศภายใน ภายใต้เงื่อนไขการเปิด-ปิดอาคาร 4แบบ

แผนภูมิ 4.3 อุณหภูมิอากาศภายในตามประเภทการใช้งานของอาคารขนาดเล็ก

อุณหภูมิสูงสุดในรอบปีของวังวัลเซียใหม่ 37.20 องศาเซลเซียส

ในวันที่ 22 มีนาคม 2543

สมการถดถอยที่หาอุณหภูมิอากาศภายในอาคาร (มวลสารน้อย)

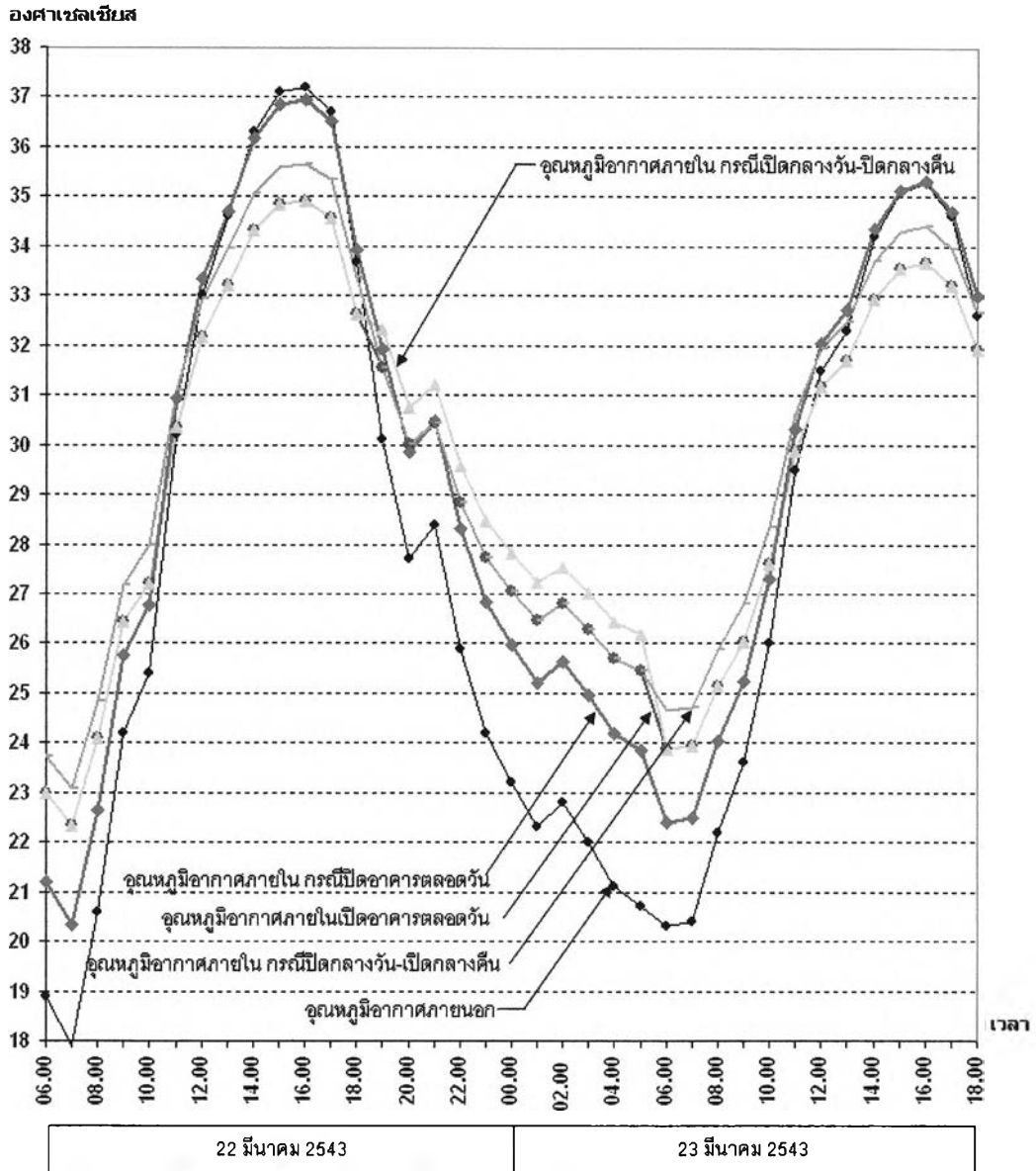
$$= 6.018 + 0.361 t_{out} - 1.092 t_{in} - 0.374 season - 0.414 condition$$

โดย time (ช่วงเวลา) 1=กลางวัน 0=กลางคืน season (ฤดู) 0=ร้อน 1=ฝน 2=หนาว condition (การใช้อาคาร) 1=เปิด 2=ปิดอาคาร

- อุณหภูมิอากาศภายนอก
- อุณหภูมิอากาศภายใน กรณีเปิดอาคารกลางวัน-ปิดอาคารกลางคืน
- อุณหภูมิอากาศภายใน กรณีเปิดอาคารตลอดวัน
- อุณหภูมิอากาศภายใน กรณีเปิดกลางวัน-ปิดกลางคืน

จากกราฟพบว่ากรณีเปิดอาคารตลอดทั้งวันมีอุณหภูมิอากาศภายในต่ำที่สุด กรณีปิดอาคารตลอดทั้งวันมีอุณหภูมิอากาศภายในสูงที่สุด ส่วนกรณีเปิดกลางวันและปิดกลางคืนอุณหภูมิอากาศตอนกลางวันสูงกว่ากรณีเปิดกลางวันและปิดกลางวันเล็กน้อย แต่ในทางกลับกันอุณหภูมิอากาศตอนกลางคืนจะต่ำกว่า

แผนภูมิ 4.9 อุณหภูมิอากาศภายในและภายนอกอาคารใช้งานขออาคารมวลดสารลาว
อุณหภูมิสูงสุดในรอบปีของวังวรดิษฐ์เชียงใหม่ 37.20 องศาเซลเซียส
ในวันที่ 22 มีนาคม 2543

สมการถดถอยที่แทนอุณหภูมิอากาศภายในอาคาร (มวลดสารลาว)

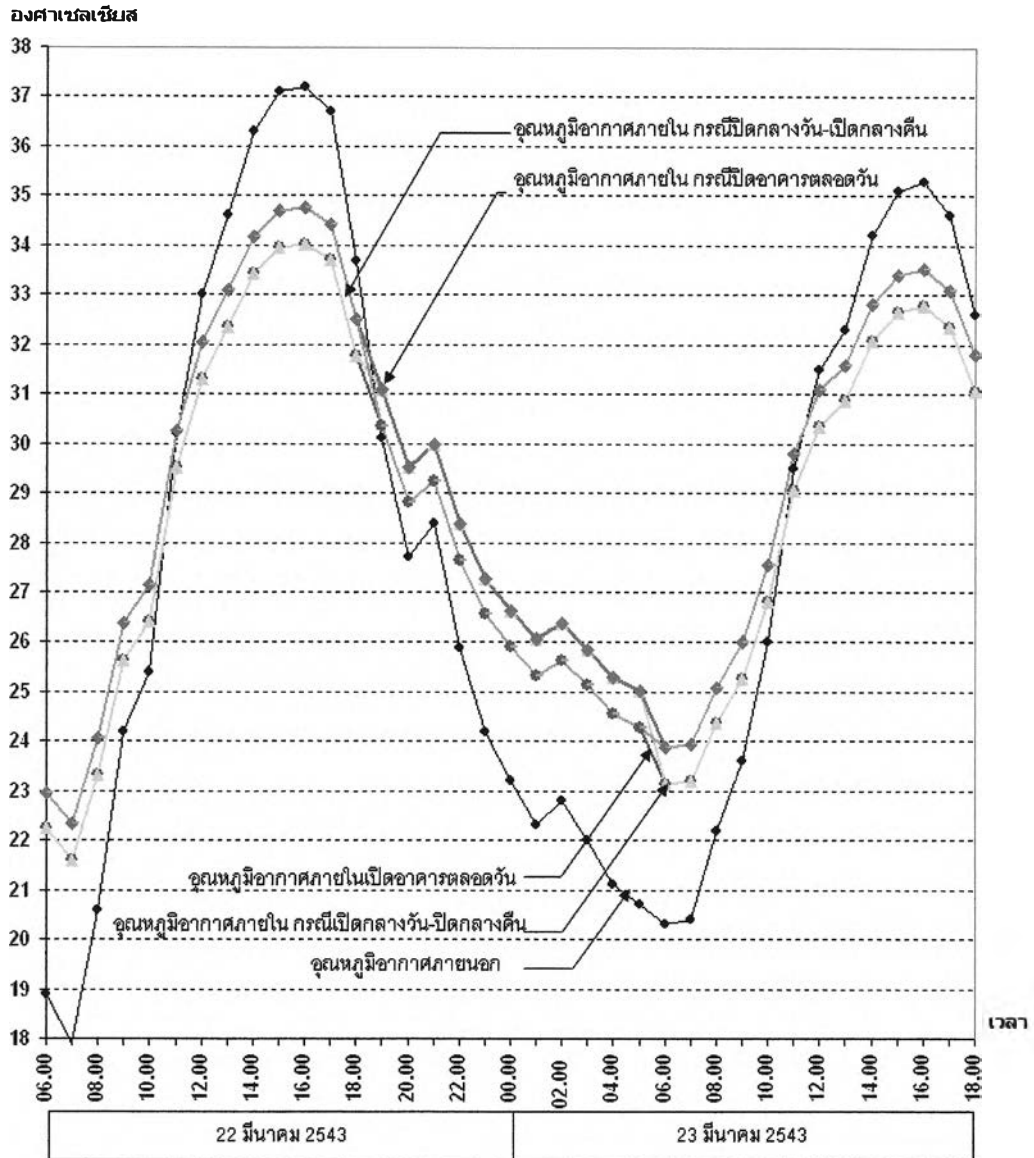
$$= 12.7 + 0.652 t_{out} - 1.284 t_{in} - 0.480 season - 0.754 condition$$

โดย t_{in} (ช่วงเวลา) 1=กลางวัน 0=กลางคืน season (ฤดู) 0=ร้อน 1=ฝน 2=หนาว condition (การใช้อาคาร) 1=เปิด 2=ปิดอาคาร

- อุณหภูมิอากาศภายนอก
- อุณหภูมิอากาศภายใน กรณีเปิดอาคารกลางวัน-ปิดอาคารกลางคืน
- อุณหภูมิอากาศภายใน กรณีเปิดอาคารตลอดวัน
- อุณหภูมิอากาศภายใน กรณีปิดอาคารกลางวัน-เปิดอาคารกลางคืน

จากกราฟพบว่ากรณีเปิดอาคารตลอดทั้งวันมีอุณหภูมิอากาศภายในต่ำที่สุด กรณีปิดอาคารตลอดทั้งวันมีอุณหภูมิอากาศภายในสูงที่สุด ส่วนกรณีปิดกลางวันและเปิดกลางวันอุณหภูมิอากาศตอนกลางวันสูงกว่ากรณีเปิดกลางวันและปิดกลางวันเล็กน้อย แต่ในทางกลับกันอุณหภูมิอากาศตอนกลางคืนจะต่ำกว่า โดยทุกกรณีจะมีอุณหภูมิอากาศภายในตอนกลางคืนสูงมาก เนื่องจากสะสมความร้อนมาถ่ายเทสู่ภายในอาคาร มากที่สุดช่วงหัวค่ำ

แผนภูมิ 4.10 อุณหภูมิอากาศภายในตอมประเภทรูปร่างใช้งานของ อาคารมวดสารมาก
 อุณหภูมิสูงสุดในรอบปีของ โรงวัลเชื้อเพลิงใหม่ 37.20 องศาเซลเซียส
 ในวันที่ 22 มีนาคม 2543

ถนการทดลองทำนเชอุณหภูมิอากาศภายในอาคาร (มวดสารมาก)

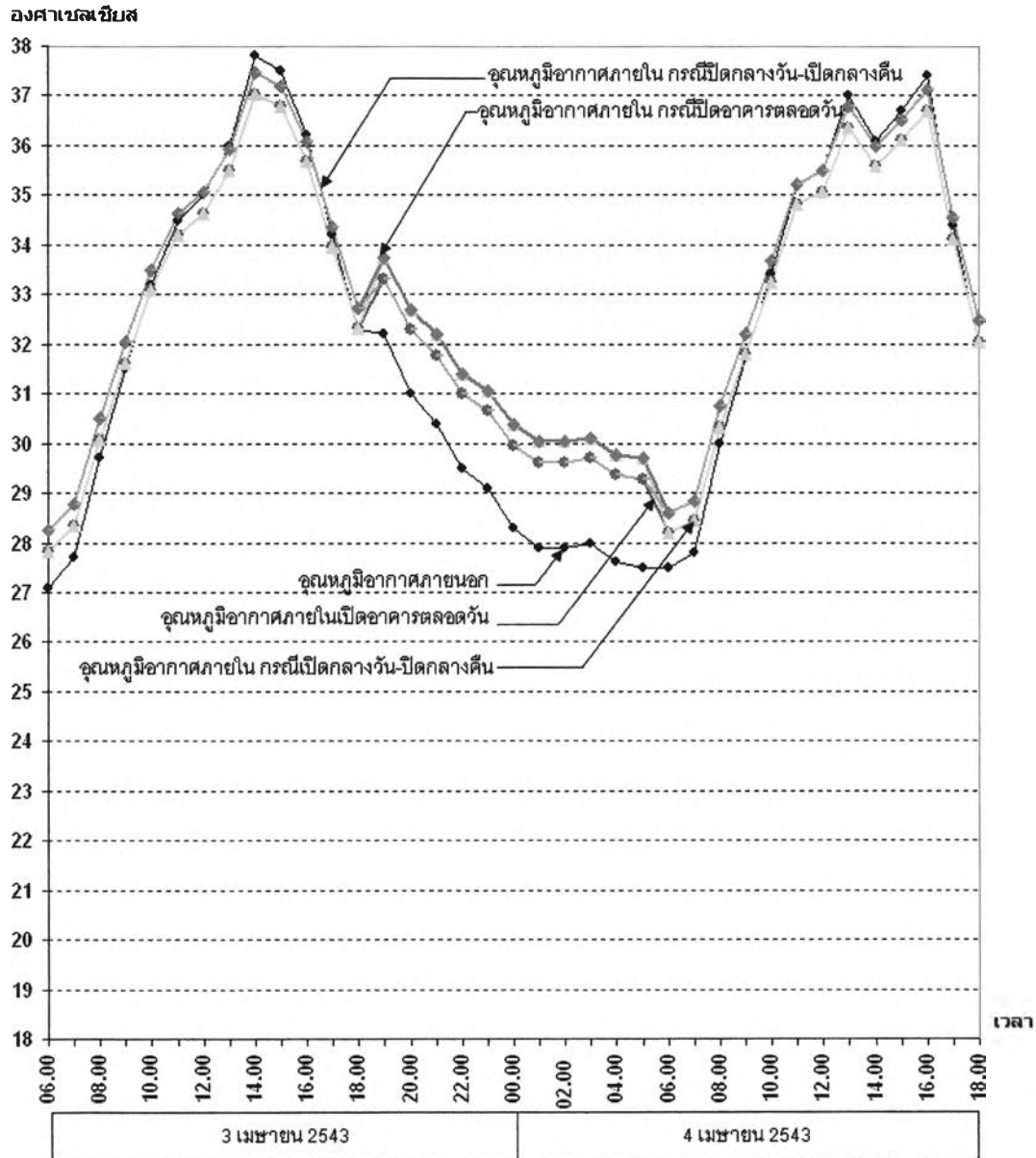
$$= 11.702 + 0.644 t - 0.899 \text{ time} - 0.448 \text{ season} - 0.733 \text{ condition}$$

โดย time (ช่วงเวลา) 1=กลางวัน 0=กลางคืน season (ฤดู) 0=ร้อน 1=ฝน 2=หนาว condition (การใช้อาคาร) 1=เปิด 2=ปิดอาคาร

- อุณหภูมิอากาศภายนอก
- ▲ อุณหภูมิอากาศภายใน กรณีเปิดอาคารกลางวัน-ปิดอาคารกลางคืน
- ◆ อุณหภูมิอากาศภายใน กรณีเปิดอาคารกลางวัน-เปิดอาคารกลางคืน
- อุณหภูมิอากาศภายใน กรณีเปิดอาคารตลอดวัน
- ◊ อุณหภูมิอากาศภายใน กรณีเปิดอาคารตลอดวัน

จากกราฟพบว่ากรณีเปิดอาคารตลอดทั้งวันมีอุณหภูมิอากาศภายในต่ำที่สุด กรณีปิดอาคารตลอดทั้งวันมีอุณหภูมิอากาศภายในสูงที่สุด ส่วนกรณีเปิดกลางวันและปิดกลางคืนอุณหภูมิอากาศตอนกลางวันสูงกว่ากรณีเปิดกลางวันและปิดกลางคืนเล็กน้อย แต่ในทางกลับกันอุณหภูมิอากาศตอนกลางคืนจะต่ำกว่า โดยทุกกรณีอุณหภูมิอากาศภายในตอนกลางวันต่ำกว่าภายนอก เนื่องจากผนังสามารถหน่วงเหนี่ยวความร้อนมาถ่ายเทสู่ภายในอาคารตอนค้ำ ดังนั้นการเปิดอาคารจะช่วยลดการสะสมความร้อนได้ส่วนหนึ่ง

แผนภูมิ 4.11 อุณหภูมิอากาศภายในและนอกประเภทการใช้ระบบของอาคารมรดกชาวไทย
อุณหภูมิสูงสุดในรอบปีของวังวัดอุมลราชธานี 37.80 องศาเซลเซียส
ในวันที่ 3 เมษายน 2543

สมการ ผลของการทำงานอุณหภูมิอากาศภายในอาคาร (มรดกไทย)

$$= 6.018 + 0.861 t_{out} - 1.092 t_{in} - 0.374 season - 0.414 condition$$

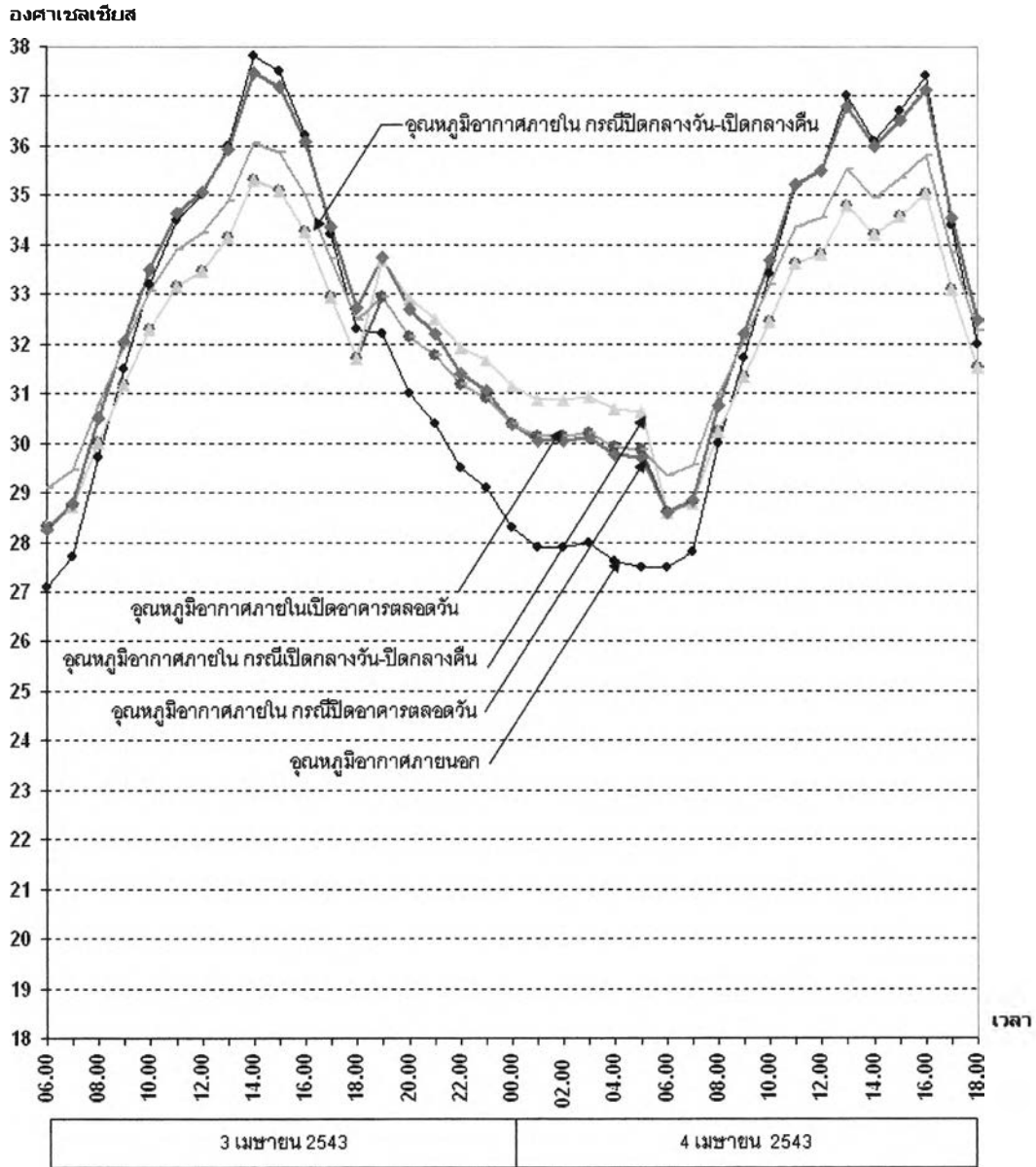
โดย t_{in} (ช่วงเวลา) 1=กลางวัน 0=กลางคืน season (ฤดู) 0=ร้อน 1=ฝน 2=หนาว condition (การใช้อาคาร) 1=เปิด 2=ปิดอาคาร

- อุณหภูมิอากาศภายนอก
- อุณหภูมิอากาศภายใน กรณีเปิดอาคารกลางวัน-ปิดอาคารกลางคืน
- อุณหภูมิอากาศภายใน กรณีเปิดอาคารกลางวัน-เปิดอาคารกลางคืน
- อุณหภูมิอากาศภายใน กรณีเปิดอาคารตลอดวัน
- อุณหภูมิอากาศภายใน กรณีปิดอาคารตลอดวัน

จากกราฟพบว่ากรณีเปิดอาคารตลอดทั้งวันมีอุณหภูมิอากาศภายในต่ำที่สุด กรณีปิดอาคารตลอดทั้งวันมีอุณหภูมิอากาศภายในสูงที่สุด ส่วนกรณีเปิดกลางวันและเปิดกลางคืนอุณหภูมิอากาศตอนกลางวันสูงกว่ากรณีเปิดกลางวันและปิดกลางวันเล็กน้อย แต่ในทางกลับกันอุณหภูมิอากาศตอนกลางคืนจะต่ำกว่า

แผนภูมิ 4.12 อุณหภูมิอากาศภายในตามประเภทการใช้งานของอาคารมวดสารกลาง
 อุณหภูมิสูงสุดในรอบปีของวันที่วัดอุณหภูมิที่ 37.80 องศาเซลเซียส
 ในวันที่ 3 เมษายน 2543

สมการทดลองทางเลขอุณหภูมิอากาศภายในอาคาร (มวดสารกลาง)

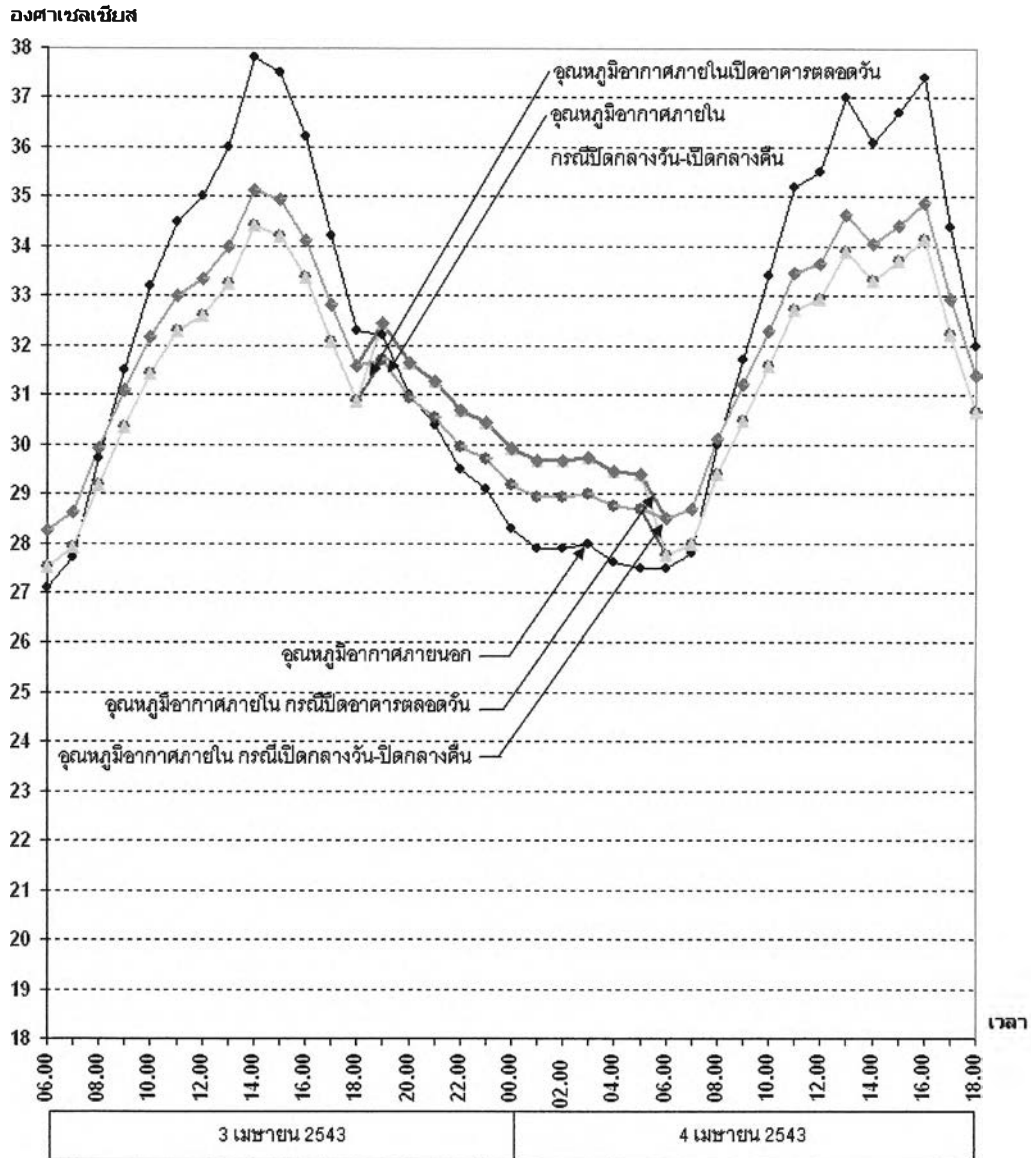
$$= 12.7 + 0.652 t_{out} - 1.284 t_{in} - 0.480 season - 0.754 condition$$

โดย time (ช่วงเวลา) 1=กลางวัน 0=กลางคืน season (ฤดู) 0=ร้อน 1=ฝน 2=หนาว condition (การใช้อาคาร) 1=เปิด 2=ปิดอาคาร

- อุณหภูมิอากาศภายนอก
- อุณหภูมิอากาศภายใน กรณีเปิดอาคารกลางวัน-ปิดอาคารกลางวัน
- อุณหภูมิอากาศภายใน กรณีเปิดอาคารกลางวัน-เปิดอาคารกลางวัน
- อุณหภูมิอากาศภายใน กรณีเปิดอาคารตลอดวัน
- อุณหภูมิอากาศภายใน กรณีเปิดอาคารตลอดวัน

จากกราฟพบว่ากรณีเปิดอาคารตลอดทั้งวันมีอุณหภูมิอากาศภายในต่ำที่สุด กรณีเปิดอาคารตลอดทั้งวันมีอุณหภูมิอากาศภายในสูงที่สุด ส่วนกรณีปิดกลางวันและเปิดกลางวันอุณหภูมิอากาศตอนกลางวันสูงกว่ากรณีเปิดกลางวันและปิดกลางวันเล็กน้อย แต่ในทางกลับกันอุณหภูมิอากาศตอนกลางคืนจะต่ำกว่า โดยทุกกรณีจะมีอุณหภูมิอากาศภายในตอนกลางคืนสูงมาก เนื่องจากสะสมความร้อนมาถ่ายเทสู่ภายในอาคาร มากที่สุดช่วงหัวค่ำ

แผนภูมิ 4.13 อุณหภูมิอากาศภายในเคอเวปประเภทที่ใช้บนเรือเคอเวปมวลสารมาก
อุณหภูมิสูงสุดในรอบปีของจังหวัดอุบลราชธานี 37.80 องศาเซลเซียส
ในวันที่ 3 เมษายน 2543

สมการถดถอยทำนายอุณหภูมิอากาศภายในเคอเวป (มวลสารมาก)

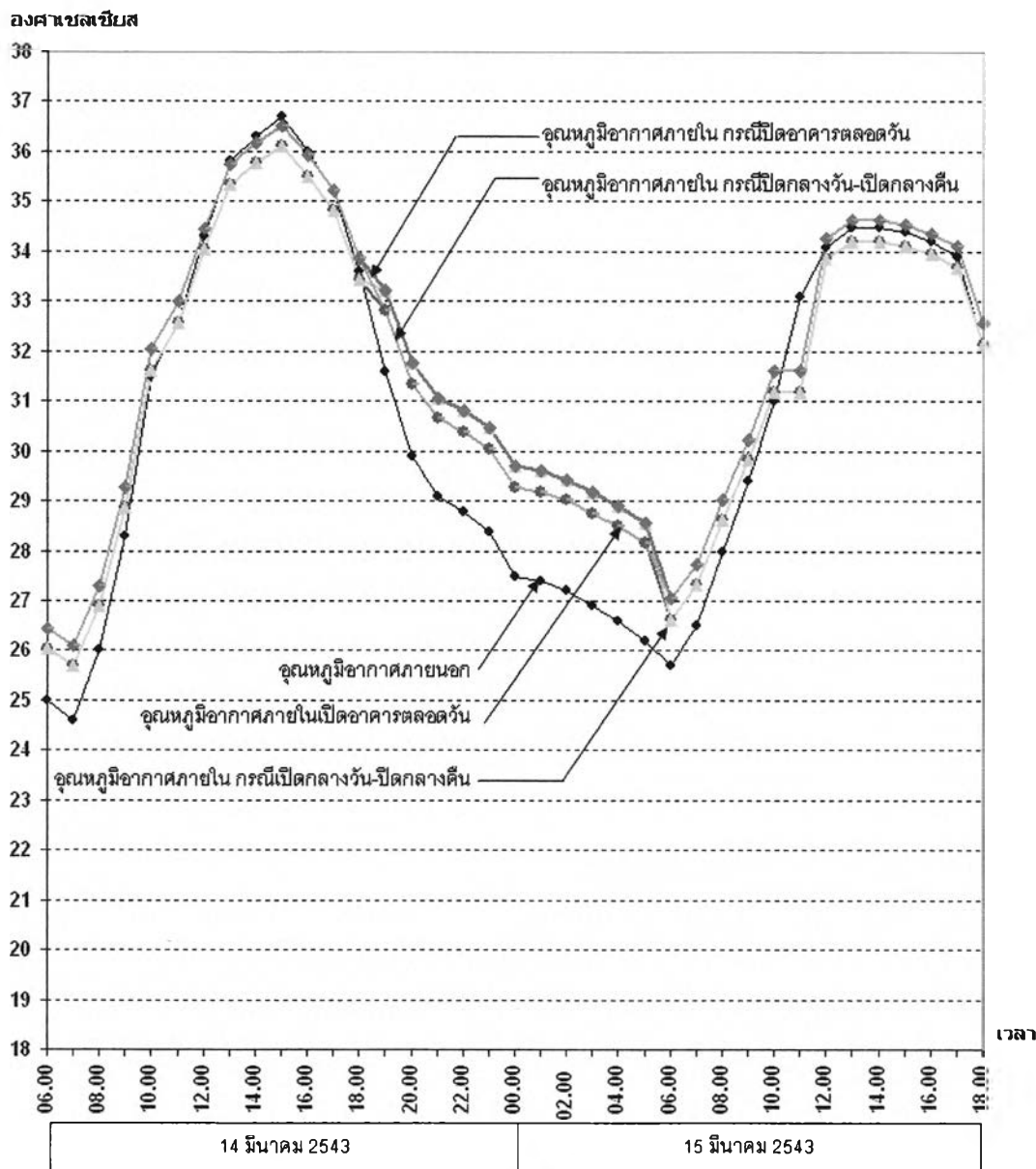
$$= 11.702 + 0.644 \text{ time} - 0.899 \text{ condition} - 0.448 \text{ season} - 0.733 \text{ condition}$$

โดย time(ช่วงเวลา) 1=กลางวัน 0=กลางคืน season(ฤดู) 0=ร้อน 1=ฝน 2=หนาว condition(การใช้อาคาร) 1=เปิด 2=ปิดอาคาร

- อุณหภูมิอากาศภายนอก
- อุณหภูมิอากาศภายใน กรณีเปิดอาคารกลางวัน-ปิดอาคารกลางคืน
- อุณหภูมิอากาศภายใน กรณีเปิดอาคารกลางคืน-ปิดอาคารกลางวัน
- อุณหภูมิอากาศภายใน กรณีเปิดอาคารตลอดวัน
- อุณหภูมิอากาศภายใน กรณีปิดอาคารตลอดวัน

จากกราฟพบว่ากรณีเปิดอาคารตลอดทั้งวันมีอุณหภูมิอากาศภายในต่ำที่สุด กรณีปิดอาคารตลอดทั้งวันมีอุณหภูมิอากาศภายในสูงที่สุด ส่วนกรณีเปิดกลางวันและปิดกลางคืนอุณหภูมิอากาศตอนกลางวันสูงกว่ากรณีเปิดกลางวันและปิดกลางคืนเล็กน้อย แต่ในทางกลับกันอุณหภูมิอากาศตอนกลางคืนจะต่ำกว่า โดยทุกกรณีอุณหภูมิอากาศภายในตอนกลางวันต่ำกว่าภายนอก เนื่องจากผนังสามารถหน่วงเหนี่ยวความร้อนมาถ่ายเทสู่ภายในอาคารตอนค่ำ ดังนั้นการเปิดอาคารจะช่วยลดการสะสมความร้อนได้ส่วนหนึ่ง

แผนภูมิ 4.14 อุณหภูมิอากาศภายในตามประเภทการใช้ งานของ อาคารมวลาธารโอย
 อุณหภูมิสูงสุดในรอบปีของกรุงเทพมหานคร 36.70 องศาเซลเซียส
 ในวันที่ 14 มีนาคม 2543

สมการถดถอยที่หาอุณหภูมิอากาศภายในอาคาร (มวลาธารโอย)

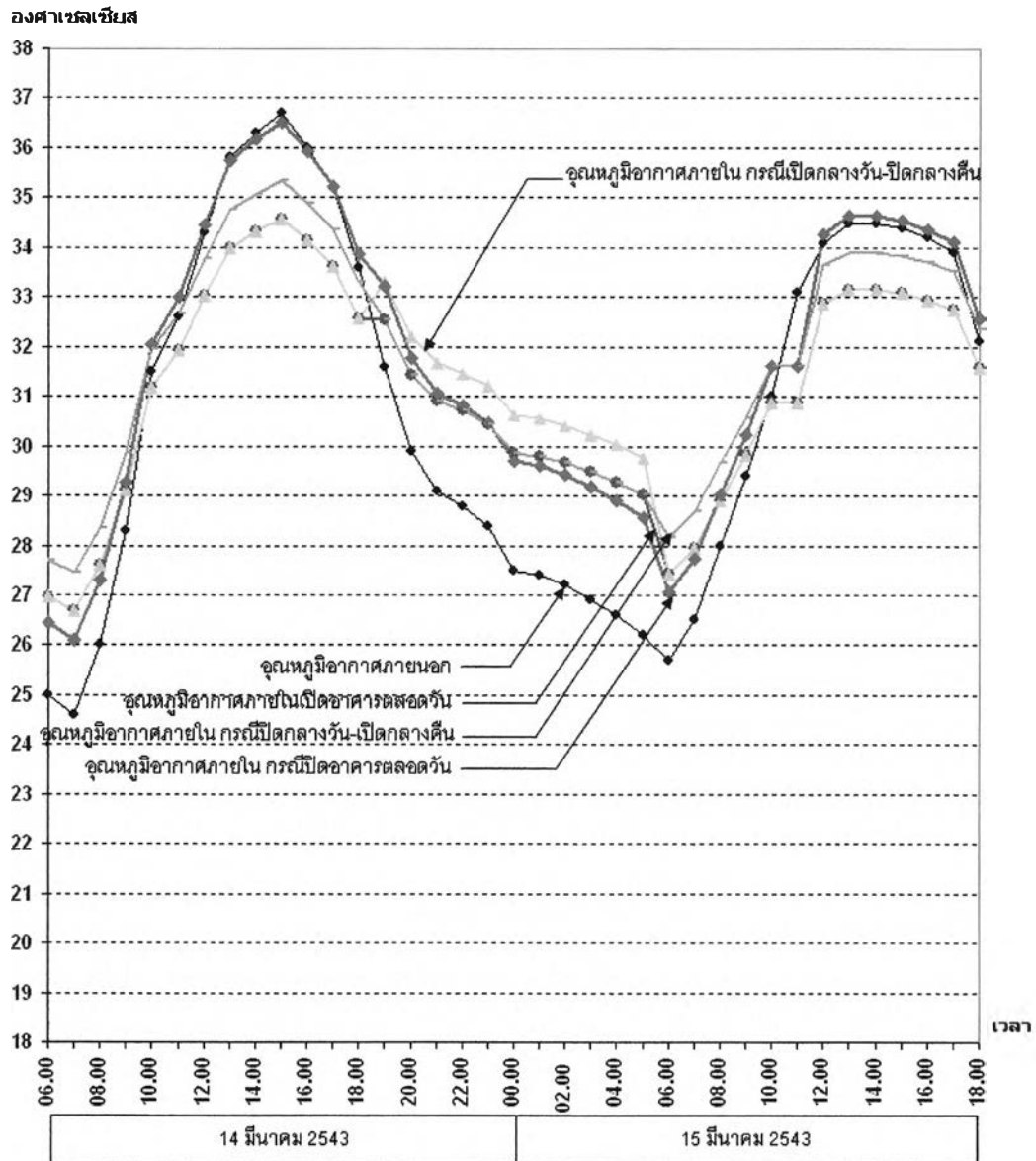
$$= 6.018 + 0.861 t_{out} - 1.092 t_{in} - 0.374 season - 0.414 condition$$

โดย time (ช่วงเวลา) 1=กลางวัน 0=กลางคืน season (ฤดู) 0=ร้อน 1=ฝน 2=หนาว condition (การใช้อาคาร) 1=เปิด 2=ปิดอาคาร

- อุณหภูมิอากาศภายนอก
- อุณหภูมิอากาศภายใน กรณีเปิดอาคารกลางวัน-ปิดอาคารกลางคืน
- อุณหภูมิอากาศภายใน กรณีเปิดอาคารกลางวัน-เปิดอาคารกลางคืน
- อุณหภูมิอากาศภายใน กรณีเปิดอาคารตลอดวัน
- อุณหภูมิอากาศภายใน กรณีเปิดอาคารตลอดวัน

จากกราฟพบว่ากรณีเปิดอาคารตลอดทั้งวันมีอุณหภูมิอากาศภายในต่ำที่สุด กรณีปิดอาคารตลอดทั้งวันมีอุณหภูมิอากาศภายในสูงที่สุด ส่วนกรณีปิดกลางวันและเปิดกลางคืนอุณหภูมิอากาศตอนกลางวันสูงกว่ากรณีเปิดกลางวันและปิดกลางวันเล็กน้อย แต่ในทางกลับกันอุณหภูมิอากาศตอนกลางคืนจะต่ำกว่า

แผนภูมิ 4.15 อุณหภูมิอากาศภายในและภายนอกอาคารใช้ร่วมของอาคารมวสารถลาว
อุณหภูมิสูงสุดในรอบปีของกรมทหารบกเลข 36.70 องศาเซลเซียส
ในวันที่ 14 มีนาคม 2543

ผลการทดลองทำนายอุณหภูมิอากาศภายในอาคาร (มวสารถลาว)

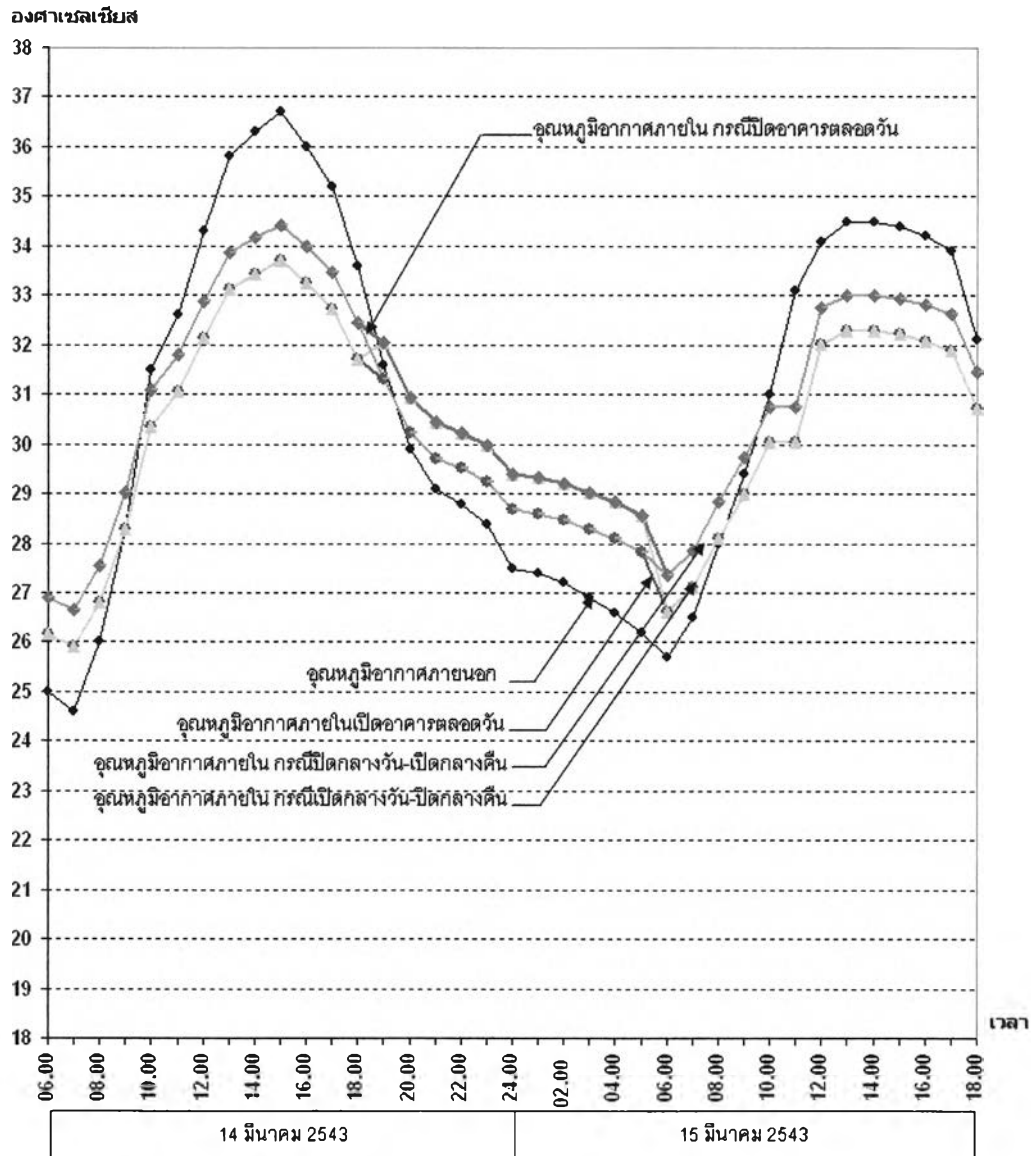
$$= 12.658 + 0.649 t_{out} - 0.760 time - 0.470 season - 1.23 condition$$

โดย time(ช่วงเวลา) 1=กลางวัน 0=กลางคืน season(ฤดู) 0=ร้อน 1=ฝน 2=หนาว condition(การใช้อาคาร) 1=เปิด 2=ปิดอาคาร

- อุณหภูมิอากาศภายนอก
- อุณหภูมิอากาศภายใน กรณีเปิดอาคารกลางวัน-ปิดอาคารกลางคืน
- อุณหภูมิอากาศภายใน กรณีเปิดอาคารกลางวัน-เปิดอาคารกลางคืน
- อุณหภูมิอากาศภายใน กรณีปิดอาคารกลางวัน-เปิดอาคารกลางคืน
- อุณหภูมิอากาศภายใน กรณีเปิดอาคารตลอดวัน
- อุณหภูมิอากาศภายใน กรณีปิดอาคารตลอดวัน

จากกราฟพบว่ากรณีเปิดอาคารตลอดทั้งวันมีอุณหภูมิอากาศภายในต่ำที่สุด กรณีปิดอาคารตลอดทั้งวันมีอุณหภูมิอากาศภายในสูงที่สุด ส่วนกรณีเปิดกลางวันและเปิดกลางคืนอุณหภูมิอากาศตอนกลางวันสูงกว่ากรณีเปิดกลางวันและปิดกลางวันเล็กน้อย แต่ในทางกลับกันอุณหภูมิอากาศตอนกลางคืนจะต่ำกว่า โดยทุกกรณีจะมีอุณหภูมิอากาศภายในตอนกลางคืนสูงมาก เนื่องจากสะสมความร้อนมาถ่ายเทสู่ภายในอาคาร มากที่สุดช่วงหัวค่ำ

แผนภูมิ 4.16 อุณหภูมิอากาศภายในและภายนอกอาคารใช้ระบบปรับอากาศรวมผลสารทำความเย็น
อุณหภูมิสูงสุดในรอบปีของกรุงเทพมหานคร 36.70 องศาเซลเซียส
ในวันที่ 14 มีนาคม 2543

สมการถดถอยทำนายอุณหภูมิอากาศภายในอาคาร (มวลสารทำความเย็น)

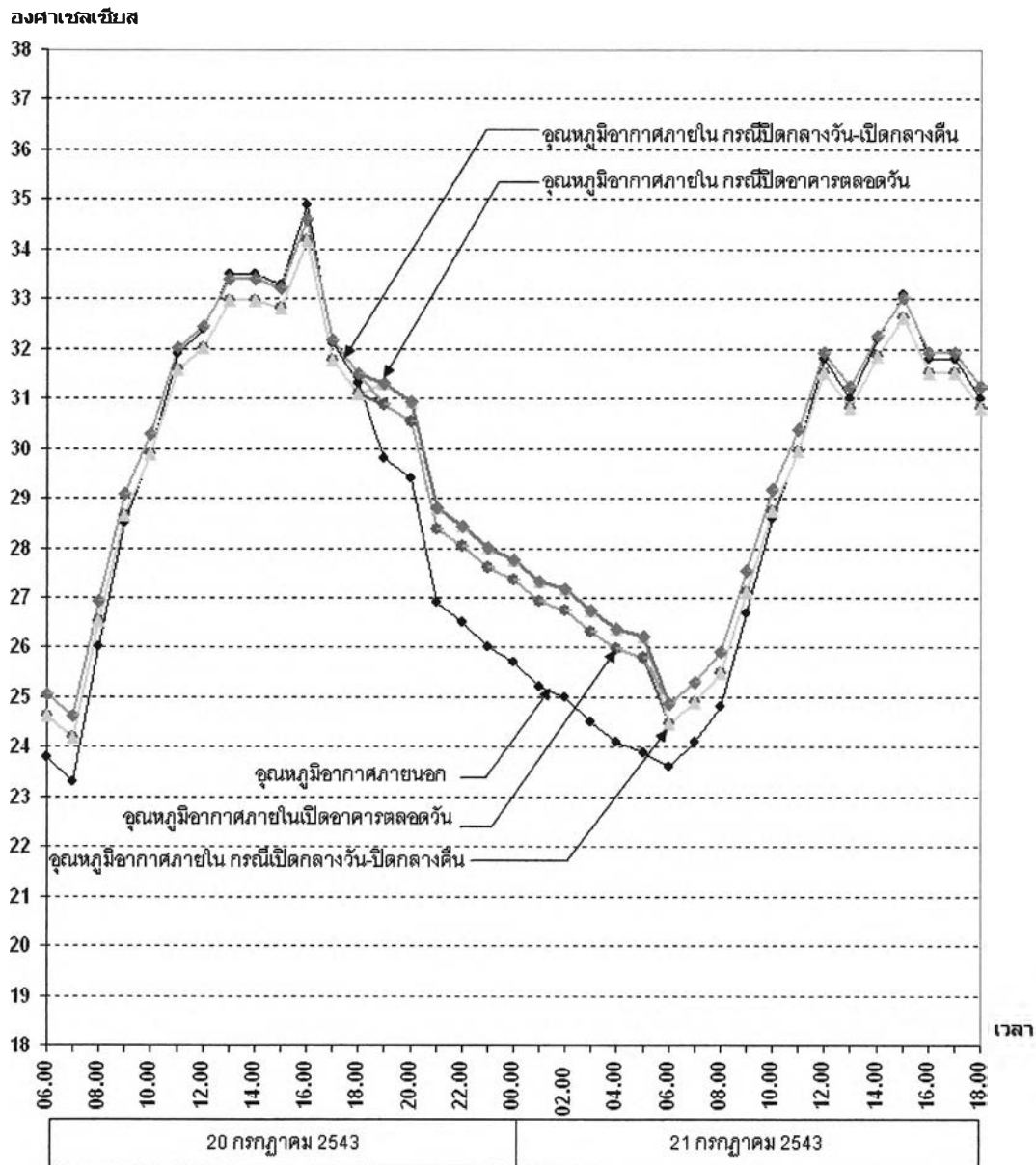
$$= 11.702 + 0.644 t_{out} - 0.899 t_{in} - 0.448 season - 0.733 condition$$

โดย t_{in} (ช่วงเวลา) 1=กลางวัน 0=กลางคืน $season$ (ฤดู) 0=ร้อน 1=ฝน 2=หนาว $condition$ (การใช้อาคาร) 1=เปิด 2=ปิดอาคาร

- อุณหภูมิอากาศภายนอก
- อุณหภูมิอากาศภายใน กรณีเปิดอาคารตลอดวัน
- อุณหภูมิอากาศภายใน กรณีเปิดอาคารกลางวัน-เปิดอาคารกลางคืน
- อุณหภูมิอากาศภายใน กรณีเปิดอาคารกลางวัน-ปิดกลางคืน
- อุณหภูมิอากาศภายใน กรณีเปิดอาคารตลอดวัน

จากกราฟพบว่ากรณีเปิดอาคารตลอดทั้งวันมีอุณหภูมิอากาศภายในต่ำที่สุด กรณีเปิดอาคารตลอดทั้งวันมีอุณหภูมิอากาศภายในสูงที่สุด ส่วนกรณีเปิดกลางวันและเปิดกลางคืนอุณหภูมิอากาศตอนกลางวันสูงกว่ากรณีเปิดกลางวันและปิดกลางวันเล็กน้อย แต่ในทางกลับกันอุณหภูมิอากาศตอนกลางคืนจะต่ำกว่า โดยทุกกรณีอุณหภูมิอากาศภายในตอนกลางวันต่ำกว่าภายนอก เนื่องจากผนังสามารถหน่วงเหนี่ยวความร้อนมาถ่ายเทสู่ภายในอาคารตอนค่ำ ดังนั้นการเปิดอาคารจะช่วยลดการสะสมความร้อนได้ส่วนหนึ่ง

แผนภูมิ 4.17 อุณหภูมิอากาศภายในและภายนอกบริเวณการใช้งานของอาคารมวลดสารอ้อย
 อุณหภูมิสูงสุดในรอบปีของจังหวัดสงขลา 34.90 องศาเซลเซียส
 ในวันที่ 20 กรกฎาคม 2543

สมการถดถอยทำนายอุณหภูมิอากาศภายในอาคาร (มวลดสารอ้อย)

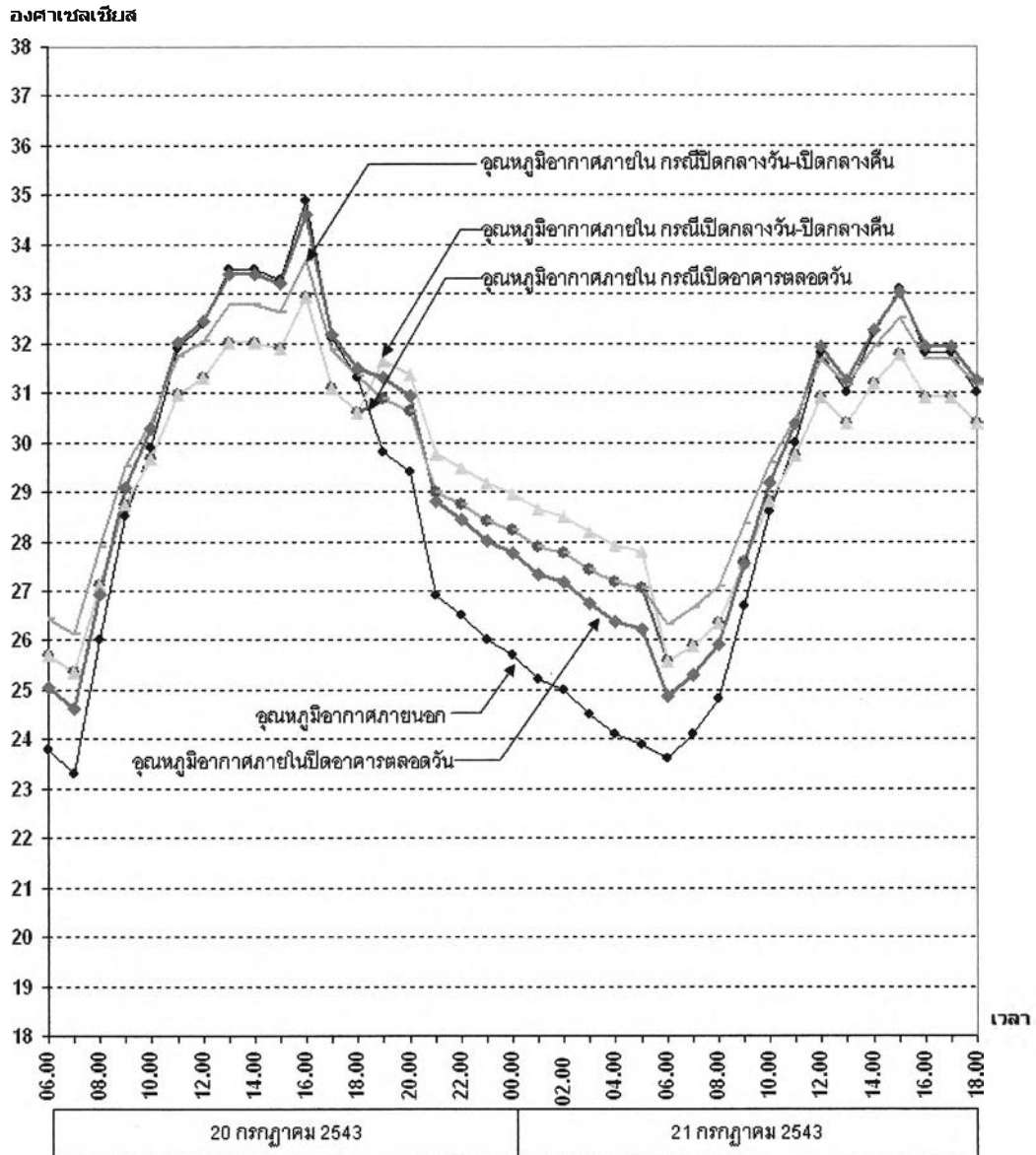
$$= 6.018 + 0.861 t + 1.092 \text{ time} - 0.374 \text{ season} - 0.414 \text{ condition}$$

โดย time(ช่วงเวลา) 1=กลางวัน 0=กลางคืน season(ฤดู) 0=ร้อน 1=ฝน 2=หนาว condition(การใช้อาคาร) 1=เปิด 2=ปิดอาคาร

- อุณหภูมิอากาศภายนอก
- อุณหภูมิอากาศภายใน กรณีเปิดอาคารตลอดวัน
- อุณหภูมิอากาศภายใน กรณีเปิดอาคารกลางวัน-ปิดอาคารกลางคืน
- อุณหภูมิอากาศภายใน กรณีปิดอาคารตลอดวัน
- อุณหภูมิอากาศภายใน กรณีเปิดอาคารกลางวัน-เปิดอาคารกลางคืน

จากกราฟพบว่ากรณีเปิดอาคารตลอดทั้งวันมีอุณหภูมิอากาศภายในต่ำที่สุด กรณีปิดอาคารตลอดทั้งวันมีอุณหภูมิอากาศภายในสูงที่สุด ส่วนกรณีปิดกลางวันและเปิดกลางคืนอุณหภูมิอากาศตอนกลางวันสูงกว่ากรณีเปิดกลางวันและปิดกลางวันเล็กน้อย แต่ในทางกลับกันอุณหภูมิอากาศตอนกลางคืนจะต่ำกว่า

แผนภูมิ 4.18 อุณหภูมิอากาศภายในเตาหมักประเภทการใช้วงของเวลาหมักมวลสารกลา
 อุณหภูมิสูงสุดในรอบปีของวังวัดส พลา 34.9 องศาเซลเซียส
 ในวันที่ 20 กรกฎาคม 2543

สมการทดลองทำนายอุณหภูมิอากาศภายในอาคาร (มวลสารกลา)

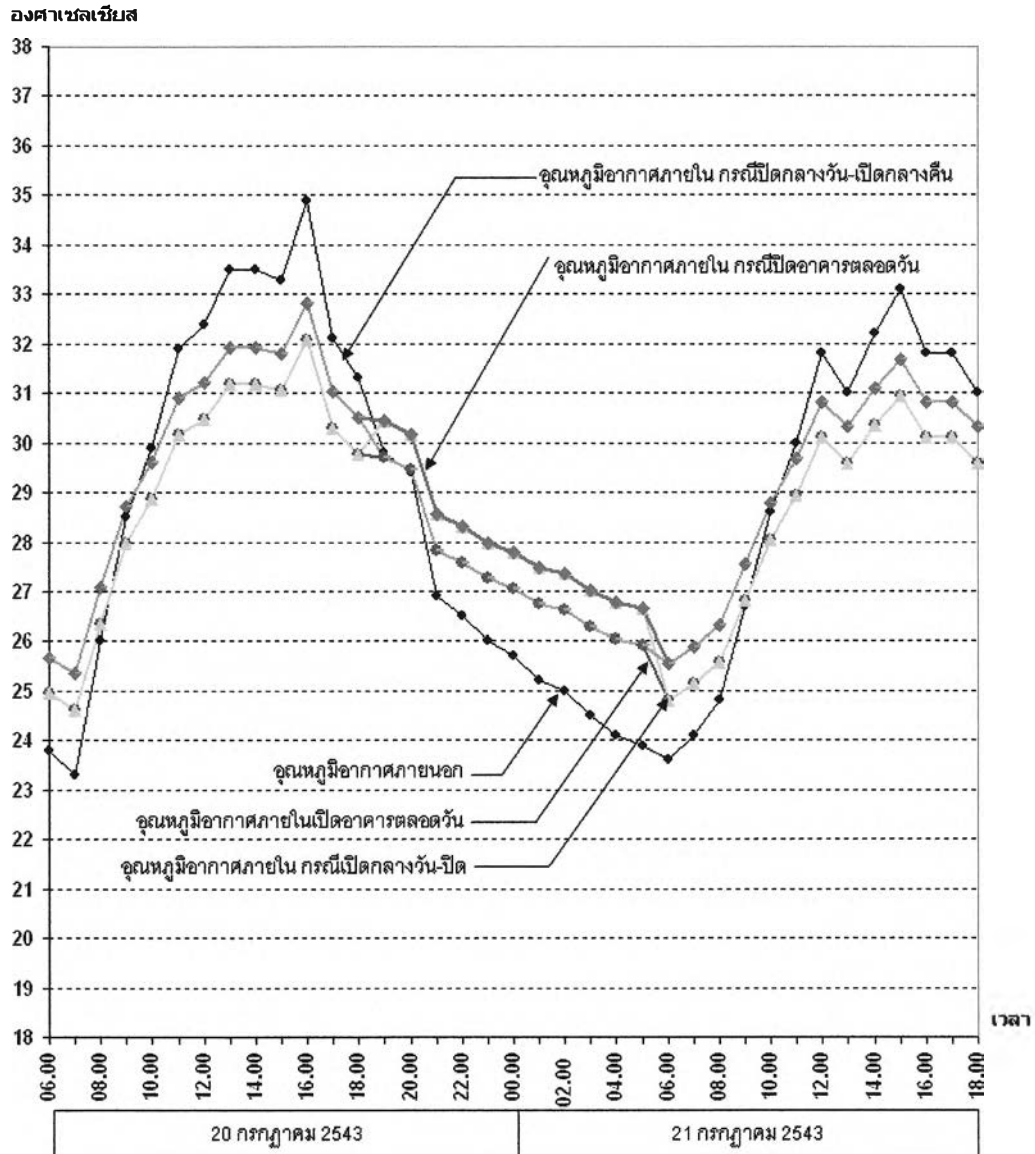
$$= 12.7 + 0.652 t_{out} - 1.284 t_{time} - 0.480 t_{season} - 0.754 t_{condition}$$

โดย time (ช่วงเวลา) 1=กลางวัน 0=กลางคืน season (ฤดู) 0=ร้อน 1=ฝน 2=หนาว condition (การใช้อาคาร) 1=เปิด 2=ปิดอาคาร

- อุณหภูมิอากาศภายในนอก
- อุณหภูมิอากาศภายใน กรณีเปิดอาคารกลางวัน-ปิดอาคารกลางคืน
- อุณหภูมิอากาศภายใน กรณีเปิดอาคารตลอดวัน
- อุณหภูมิอากาศภายใน กรณีเปิดอาคารกลางวัน-เปิดอาคารกลางคืน

จากกราฟพบว่ากรณีเปิดอาคารตลอดทั้งวันมีอุณหภูมิอากาศภายในต่ำที่สุด กรณีเปิดอาคารตลอดทั้งวันมีอุณหภูมิอากาศภายในสูงที่สุด ส่วนกรณีเปิดกลางวันและปิดกลางคืนอุณหภูมิอากาศตอนกลางวันสูงกว่ากรณีเปิดกลางวันและปิดกลางวันเล็กน้อย แต่ในทางกลับกันอุณหภูมิอากาศตอนกลางคืนจะต่ำกว่า โดยทุกกรณีจะมีอุณหภูมิอากาศภายในตอนกลางคืนสูงมาก เนื่องจากสะสมความร้อนมาถ่ายเทสู่ภายในอาคาร มากที่สุดช่วงหัวค่ำ

แผนภูมิ 4.19 อุณหภูมิอากาศภายในอาคารประเภทการใช้งานของอาคารมวดสารมาด
อุณหภูมิสูงสุดในรอบปีของจังหวัดสกลนคร 34.90 องศาเซลเซียส
ในวันที่ 20 กรกฎาคม 2543

สมการถดถอยทำนายอุณหภูมิอากาศภายในอาคาร (มวดสารมาด)

$$= 11.702 + 0.644 t_{out} - 0.399 t_{ime} - 0.448 season - 0.733 condition$$

โดย time (ช่วงเวลา) 1=กลางวัน 0=กลางคืน season (ฤดู) 0=ร้อน 1=ฝน 2=หนาว condition (การใช้อาคาร) 1=เปิด 2=ปิดอาคาร

- อุณหภูมิอากาศภายนอก
- อุณหภูมิอากาศภายใน กรณีเปิดอาคารตลอดวัน
- อุณหภูมิอากาศภายใน กรณีเปิดอาคารกลางวัน-ปิดอาคารกลางคืน
- อุณหภูมิอากาศภายใน กรณีเปิดอาคารกลางวัน-เปิดอาคารกลางคืน

จากกราฟพบว่ากรณีเปิดอาคารตลอดทั้งวันมีอุณหภูมิอากาศภายในต่ำที่สุด กรณีปิดอาคารตลอดทั้งวันมีอุณหภูมิอากาศภายในสูงที่สุด ส่วนกรณีเปิดกลางวันและเปิดกลางคืนอุณหภูมิอากาศตอนกลางวันสูงกว่ากรณีเปิดกลางวันและปิดกลางวันเล็กน้อย แต่ในทางกลับกันอุณหภูมิอากาศตอนกลางคืนจะต่ำกว่า โดยทุกกรณีอุณหภูมิอากาศภายในตอนกลางวันต่ำกว่าภายนอก เนื่องจากผนังสามารถหน่วงเหนี่ยวความร้อนมาถ่ายเทสู่ภายในอาคารตอนค่ำ ดังนั้นการเปิดอาคารจะช่วยลดการสะสมความร้อนได้ส่วนหนึ่ง

4.2.3 สรุปผลและวิเคราะห์ข้อมูลอุณหภูมิอากาศภายในของอาคารแต่ละมวลสาร ภายใต้เงื่อนไขการเปิด-ปิดอาคาร

จากกราฟเปรียบเทียบแสดงความแตกต่างของอุณหภูมิอากาศภายในอาคารของแต่ละมวลสาร โดยยังไม่พิจารณาถึงพฤติกรรมการใช้อาคารพบว่า

มวลสารน้อย เมื่อพิจารณาจากจังหวัดที่เป็นตัวแทนแต่ละภาคของประเทศไทยแล้วพบว่า ทุกภาคจะมีลักษณะของกราฟอุณหภูมิอากาศภายในอาคารมวลสารน้อยจะเปลี่ยนแปลงรุนแรงตลอดวันตามสภาพอากาศภายนอก เนื่องจากผนังไม่ไม่สามารถสร้างระยะเวลาในการหน่วงเหนี่ยวความร้อนจากภายนอกได้ จึงทำให้อุณหภูมิอากาศภายในได้รับอิทธิพลจากอุณหภูมิอากาศภายนอก และอุณหภูมิเฉลี่ยพื้นผิวโดยรอบโดยตรง

มวลสารกลาง เมื่อพิจารณาจากจังหวัดที่เป็นตัวแทนแต่ละภาคของประเทศไทยแล้วพบว่า ทุกภาคจะมีลักษณะของกราฟอุณหภูมิอากาศภายในอาคารมวลสารกลางจะสูงกว่าสภาพอากาศภายนอกตลอดทั้งวัน โดยในช่วงเวลากลางวันจะสูงกว่าอุณหภูมิอากาศภายนอก และช่วงเวลากลางคืนอุณหภูมิอากาศภายในยังคงสูงกว่าอุณหภูมิอากาศภายนอก เนื่องจากผนังก่อดูชั้นเดียวสามารถสร้างระยะเวลาในการหน่วงเวลาการถ่ายเทความร้อน (time lag) จากภายนอกได้เพียง 1 ชั่วโมง จึงสะสมความร้อนมากในตอนกลางวันมาถ่ายเทความร้อนในสู่อาคารมากที่สุดช่วงหัวค่ำ

มวลสารมาก เมื่อพิจารณาจากจังหวัดที่เป็นตัวแทนแต่ละภาคของประเทศไทยแล้วพบว่า ทุกภาคจะมีลักษณะของกราฟอุณหภูมิอากาศภายในอาคารมวลสารมากจะค่อนข้างนิ่งเกือบตลอดทั้งวัน โดยในช่วงเวลากลางวันจะต่ำกว่าอุณหภูมิอากาศภายนอก และช่วงเวลากลางคืนอุณหภูมิอากาศภายในก็จะยังคงสูงกว่าอุณหภูมิอากาศภายนอก เนื่องจากความหนาของผนังก่อดูฉาบปูนที่หนากว่าปกติสามารถสร้างระยะเวลาในการหน่วงเวลาการถ่ายเทความร้อน (time lag) จากภายนอกได้ 3 ชั่วโมง เป็นผลมาจากค่าความจุความร้อนสูงที่ต้องใช้พลังงานความร้อนจำนวนมากในการเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิ

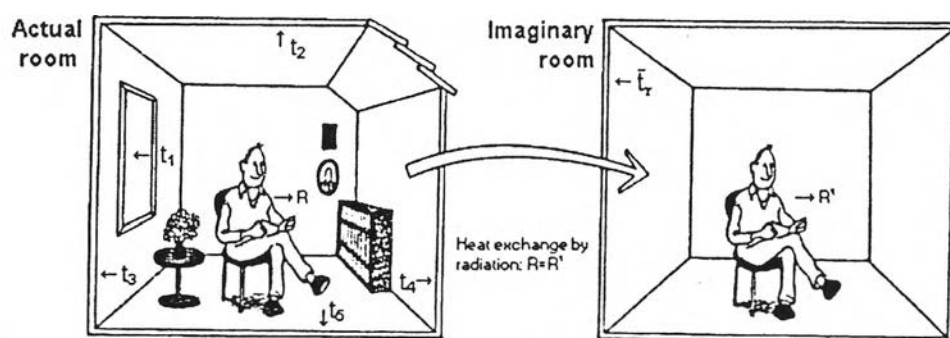
เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการใช้อาคารเปรียบเทียบกันจะพบว่า ทุกมวลสารจะมีลักษณะเดียวกัน ได้แก่ อุณหภูมิอากาศภายในอาคารสูงที่สุด คือ กรณีปิดอาคารตลอดทั้งวัน ส่วนอุณหภูมิอากาศภายในต่ำที่สุด คือกรณีเปิดอาคารทั้งวัน ส่วนอีก 2 กรณีจะมีอุณหภูมิอากาศใกล้เคียงกัน โดยกรณีเปิดอาคารช่วงกลางวันและเปิดอาคารช่วงกลางคืน อุณหภูมิอากาศตอนกลางวันจะสูงกว่ากรณีเปิดอาคารช่วงกลางวันและปิดอาคารช่วงกลางคืน แต่ในทางกลับกันอุณหภูมิอากาศตอนกลางคืนจะต่ำกว่า

โดยความแตกต่างระหว่างอุณหภูมิอากาศภายในตลอดทั้งวันจะต่างกันตามชนิดของมวลสาร คือ อาคารมวลสารน้อยจะมีความแตกต่างระหว่างอุณหภูมิสูงสุดกับอุณหภูมิต่ำสุดมากที่สุด รองลงมา คือ อาคารมวลสารกลาง ส่วนอาคารมวลสารมากจะมีความแตกต่างระหว่างอุณหภูมิสูงสุดกับอุณหภูมิต่ำสุดน้อยที่สุด

4.3 อิทธิพลของอุณหภูมิเฉลี่ยของพื้นผิวโดยรอบ (Effect of MRT: Mean radian temperature)

การใช้เทคนิคปรับแต่งสภานำสบาย (Comfort zone) ภายในอาคารให้ดีขึ้นหรืออยู่ในสภานำสบายมากขึ้น นอกจากการเลือกใช้อิทธิพลจากมวลสารที่ได้กล่าวในข้างต้นแล้ว การใช้อิทธิพลของอุณหภูมิเฉลี่ยของพื้นผิวโดยรอบ (Mean radian temperature) ยังสามารถทำให้เข้าใกล้หรืออยู่ในสภานำสบายมากขึ้น

อุณหภูมิเฉลี่ยของพื้นผิวโดยรอบ (Mean radian temperature) เป็นอุณหภูมิที่เกิดจากการแผ่รังสีความร้อนจากสิ่งแวดล้อมที่เราสนใจศึกษา สำหรับงานวิจัยนี้คือ การหาค่าเฉลี่ยของการแผ่รังสีความร้อนภายในห้องของอาคารมวลสารต่าง ๆ ที่เรานำมาเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา

รูป 4.1 การคิดอุณหภูมิเฉลี่ยพื้นผิว โดยรอบ (MRT) จากห้องสมมติ

ที่มา Fanger, O.P. *Thermal comfort*. NY: McGraw - Hill, 1976.

อุณหภูมิเฉลี่ยของพื้นผิวโดยรอบ (Mean radian temperature) สามารถหาได้จากการทดลองหรือจากการคำนวณ จากข้อมูลภาคสนามของโครงการศึกษาวิจัยสถาปัตยกรรมในประเทศไทยเพื่อการประหยัดพลังงานทำการทดลองวัดค่าจาก Glob แล้วจึงคำนวณได้ MRT ออกมา ดังนั้นงานวิจัยนี้ได้เลือกใช้ผลการวิเคราะห์จากโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ในการหาสมการ regression ทำนายอุณหภูมิเฉลี่ยพื้นผิวโดยรอบภายในอาคารของแต่ละมวลสารจากกลุ่มตัวอย่าง ภายใต้เงื่อนไขการเปิด-ปิดช่องเปิดของอาคาร 4 แบบ คือ กรณีแรกเปิดอาคารตลอด 24 ชั่วโมง กรณีที่สองเปิดอาคารช่วงกลางวัน(6.00-18.00 น.) ปิดอาคารช่วงกลางคืน(18.00-6.00 น.) กรณีที่สามปิดอาคารตลอด 24 ชั่วโมง กรณีที่สี่ปิดอาคารช่วงกลางวัน(6.00-18.00 น.) เปิดอาคารช่วงกลางคืน(18.00-6.00 น.)

4.3.1 อุณหภูมิเฉลี่ยพื้นผิวโดยรอบที่ได้จากสมการทำนาย

เปรียบเทียบอุณหภูมิเฉลี่ยพื้นผิวโดยรอบที่ได้จากการวัดจริงกับจากการทำนายสมการถดถอย

ในแต่ละมวลสาร โดยยกตัวอย่างผลที่ได้จากกรณีศึกษาอาคารที่เป็นตัวแทนแต่ละมวลสารดังนี้

มวลสารน้อย	พระตำหนักทับขวัญ (ภาคกลาง) กรณีเปิดอาคารตลอดทั้งวัน ฤดูร้อน
มวลสารกลาง	เรือนภทรราชา (ภาคกลาง) กรณีเปิดกลางวันปิดกลางคืน ฤดูฝน
มวลสารมาก	พระวิหาร วัดกำแพง (ภาคกลาง) กรณีปิดกลางวันเปิดกลางคืน ฤดูหนาว

สมการ regression ทำนายอุณหภูมิเฉลี่ยของพื้นผิวภายในอาคารโดยรอบของแต่ละมวลสาร

$$MRT_{in} \text{ มวลสารน้อย} = -0.453 + 0.343t_{out} + 0.67t_{in} - 0.253time + 0.008653season + 0.257condition - 0.0008wind_{in}$$

(-2.105) (29.111) (60.506) (-5.360) (3.469) (6.992) (-7.600)

ในวงเล็บคือค่า R = 0.972 R Square = 0.945 Adjusted R Square = 0.945 Std. Error = 0.7115

F = 4683.379 Sig. of F = .000

โดย t_{out} คือ อุณหภูมิอากาศภายนอก

$t_{in \text{ lag } 1 \text{ hr}}$ คือ อุณหภูมิอากาศภายในอาคารมวลสารน้อยมีระยะเวลาหน่วงความร้อน 1 ชั่วโมง

time คือ ช่วงเวลา dummy variable 1= กลางวัน 0=กลางคืน

season คือ ฤดูกาล dummy variable 0=ฤดูร้อน 1=ฤดูฝน 2=ฤดูหนาว

condition คือ การใช้อาคาร dummy variable 1=เปิดอาคาร 0=ปิดอาคาร

ตัวแปร	t out	t in	condition	time	ค่าเฉลี่ย	SD
mrt in	0.873	0.950	0.012	0.289	29.09	3.0218
อุณหภูมิอากาศภายนอก(t out)	(1.00)	0.795	0.032	0.531	28.66	3.333
อุณหภูมิอากาศภายใน(t in)		(1.00)	-0.042	0.200	29.50	3.0197
การใช้อาคาร (condition)			(1.00)	-0.004	0.47	0.50
ช่วงเวลา (time)				(1.00)	0.57	0.49
ฤดูกาล (season)					0.95	0.81
ลมภายใน(wind in หน่วยfpm)					12.39	17.6621

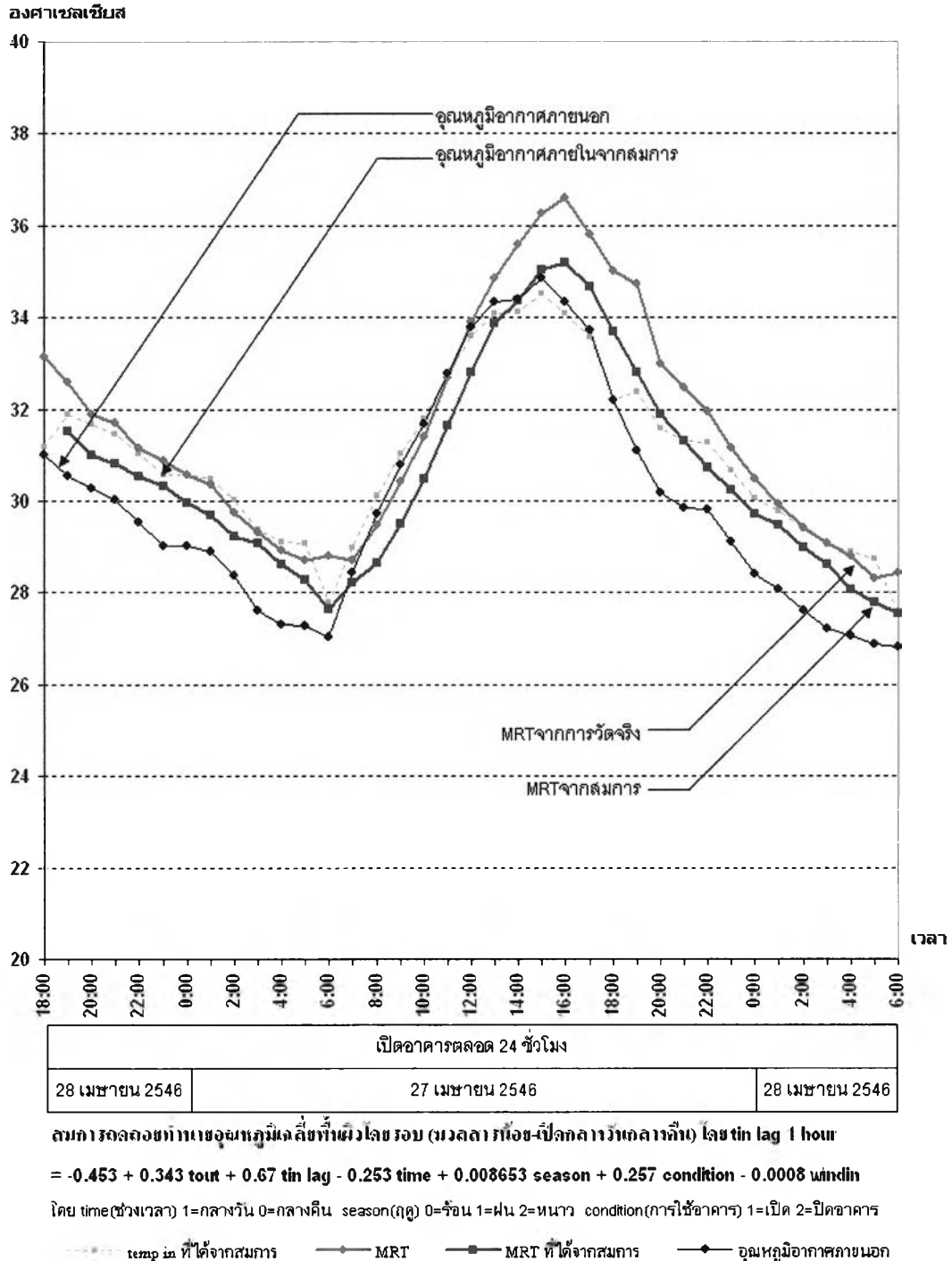
ตาราง 4.4 correlations ของตัวแปรตามและตัวแปรอิสระทำนายอุณหภูมิเฉลี่ยของพื้นผิวโดยรอบมวลสารน้อย

จากกลุ่มตัวอย่างพบว่า MRT ภายในอาคารเฉลี่ยอยู่ที่ 29.09°C MRT ภายในอาคารสูงสุดอยู่ที่ 38.11°C MRT ภายในอาคารต่ำสุดอยู่ที่ 20.26 °C อุณหภูมิอากาศภายนอกเฉลี่ยอยู่ที่ 28.66°C อุณหภูมิอากาศภายนอกสูงสุดอยู่ที่ 37.11°C อุณหภูมิอากาศภายนอกต่ำสุดอยู่ที่ 19.25°C ส่วนอุณหภูมิอากาศภายในอาคารมวลสารน้อยเฉลี่ยอยู่ที่ 29.09°C โดยอุณหภูมิอากาศภายในอาคารมวลสารน้อยสูงสุดอยู่ที่ 38.11°C อุณหภูมิอากาศภายในอาคารมวลสารน้อยต่ำสุดอยู่ที่ 20.26°C

ในการระบุนความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกันที่ละคู่พบว่า อุณหภูมิอากาศภายนอกมีความสัมพันธ์กันเชิงบวกกับอุณหภูมิอากาศภายใน(ที่มีระยะเวลาการหน่วงความร้อน 1 ชั่วโมง) และช่วงเวลา อุณหภูมิอากาศภายในอาคารมวลสารน้อย(ที่มีระยะเวลาการหน่วงความร้อน 1 ชั่วโมง)มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับช่วงเวลา และอุณหภูมิอากาศภายใน(ที่มีระยะเวลาการหน่วงความร้อน 1 ชั่วโมง)อาคารมวลสารน้อยมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการใช้อาคาร ซึ่งความสัมพันธ์ทั้งหมดที่ได้กล่าวมาอยู่ในระดับต่ำและต่ำมาก โดยความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแต่ละคู่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิเคราะห์พบว่า ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 อุณหภูมิอากาศภายนอกและอุณหภูมิอากาศภายในอาคารมวลสารน้อยที่เพิ่มขึ้น ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงของการใช้อาคารและฤดูกาลล้วนมีผลต่อการเพิ่มขึ้นของ MRT ภายในอาคารมวลสารน้อย ซึ่งตัวแปรอิสระที่กล่าวมาแล้วข้างต้น สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของอุณหภูมิเฉลี่ยของพื้นผิวโดยรอบภายในของอาคารมวลสารน้อยได้ค่อนข้างมาก ถึงร้อยละ 94.5

แผนภูมิ 4.20 อุณหภูมิเฉลี่ยพื้นผิวโดยรอบ (MRT) จากการวัดจริง กับที่ได้จกสมการลดถอย พระตำหนักไทรทอง (ภาคกลาง) ประเภท มวลสารน้อย กรณีเปิดอาคารตลอดทั้งวัน จตุร็อน วันที่ 26 ถึง 28 เมษายน 2546

จากกราฟพบว่าอุณหภูมิอากาศภายในอาคารมวลสารน้อยได้รับอิทธิพลโดยตรงจากอุณหภูมิเฉลี่ยพื้นผิวโดยรอบ จากกรณีเปิดอาคารตลอดทั้งวันในตอนกลางวันอุณหภูมิเฉลี่ยพื้นผิวโดยรอบสูงมีผลทำให้อุณหภูมิอากาศภายในสูงตาม โดยอุณหภูมิเฉลี่ยพื้นผิวโดยรอบสูงกว่าอุณหภูมิอากาศภายใน ทำให้อุณหภูมิรู้สึกเสมือนว่าอุณหภูมิอากาศภายในอาคารสูงขึ้นกว่าเดิม (อุณหภูมิเฉลี่ยพื้นผิวโดยรอบสูงกว่าอุณหภูมิอากาศ 1°C จะรู้สึกร้อนขึ้น 1.4°C)

$$\text{MRT}_{in} \text{ มวลสารกลาง} = 4.067 + 0.281t_{out} + 0.584t_{in} - 0.395\text{time} - 0.135\text{season} + 0.407\text{condition} - 0.0007\text{wind}_{in}$$

(9.234) (16.168) (26.583) (-4.333) (-3.151) (4.855) (-4.106)

ในวงเล็บคือค่า $R = 0.956$ $R \text{ Square} = 0.914$ $\text{Adjusted R Square} = 0.913$ $\text{Std. Error} = 0.6081$
 $F = 847.171$ $\text{Sig. of F} = .000$

โดย t_{out} คือ อุณหภูมิอากาศภายนอก
 $t_{in \text{ lag } 1 \text{ hr}}$ คือ อุณหภูมิอากาศภายในอาคารมวลสารกลางมีระยะเวลาหน่วงความร้อน 1 ชั่วโมง
time คือ ช่วงเวลา dummy variable 1= กลางวัน 0=กลางคืน
season คือ ฤดูกาล dummy variable 0=ฤดูร้อน 1=ฤดูฝน 2=ฤดูหนาว
condition คือ การใช้อาคาร dummy variable 1=เปิดอาคาร 0=ปิดอาคาร

ตัวแปร	t out	t in	condition	time	ค่าเฉลี่ย	SD
mrt in	0.813	0.906	0.153	0.212	28.93	2.0575
อุณหภูมิอากาศภายนอก(t out)	(1.00)	0.657	0.419	0.552	28.29	3.0957
อุณหภูมิอากาศภายใน(t in)		(1.00)	-0.054	0.032	29.37	2.1523
การใช้อาคาร (condition)			(1.00)	0.704	0.62	0.49
ช่วงเวลา (time)				(1.00)	0.58	0.49
ฤดูกาล (season)					1.08	0.71
ลมภายใน(wind in หน่วยfpm)					14.28	18.1356

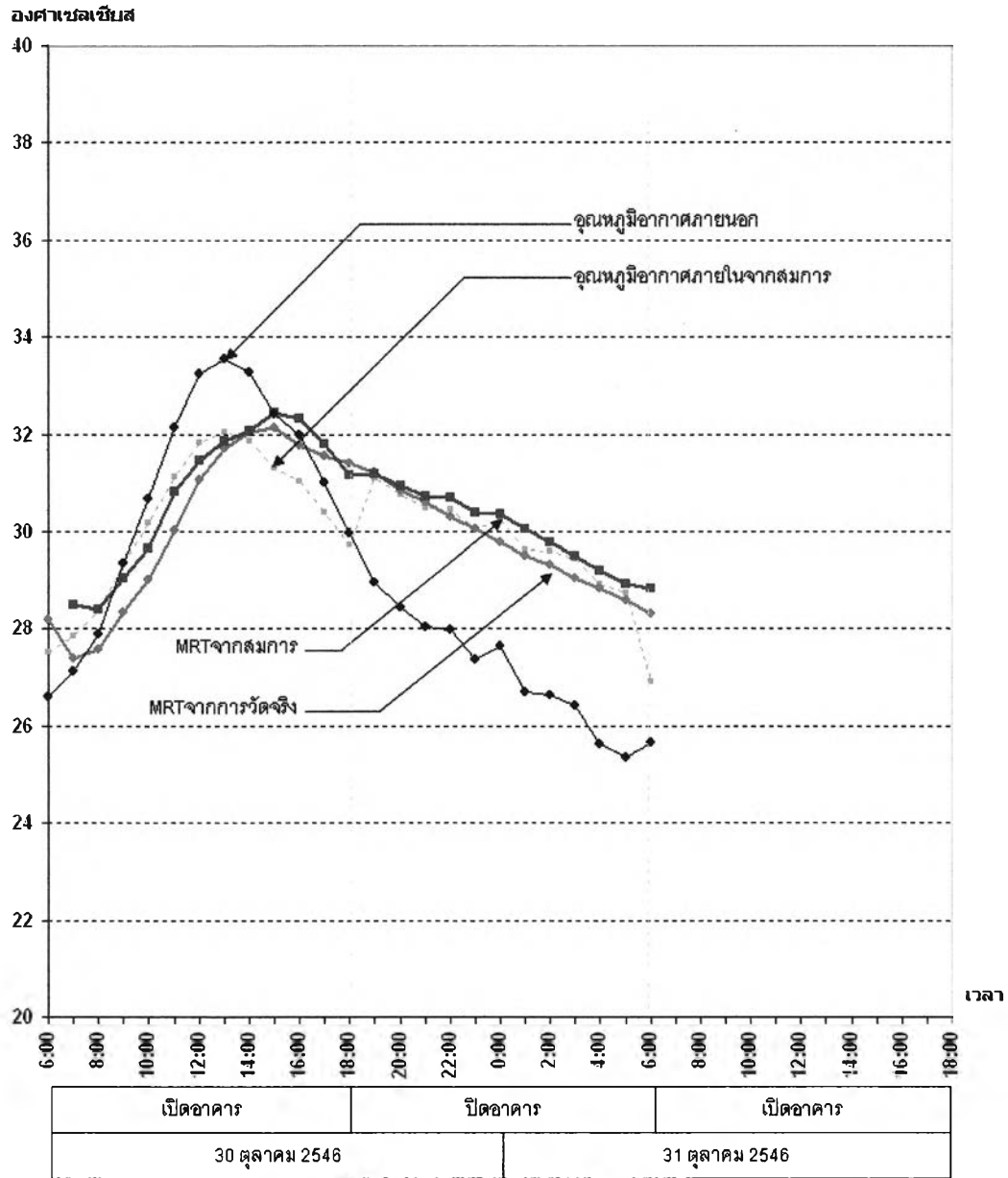
ตาราง 4.5 correlations ของตัวแปรตามและตัวแปรอิสระทำนายอุณหภูมิเฉลี่ยของพื้นผิว โดยรอบมวลสารกลาง

จากกลุ่มตัวอย่างพบว่า MRT ภายในอาคารเฉลี่ยอยู่ที่ 28.93°C MRT ภายในอาคารสูงสุดอยู่ที่ 35.13°C MRT ภายในอาคารต่ำสุดอยู่ที่ 22.82°C อุณหภูมิอากาศภายนอกเฉลี่ยอยู่ที่ 28.29°C อุณหภูมิอากาศภายนอกสูงสุดอยู่ที่ 37.42°C อุณหภูมิอากาศภายนอกต่ำสุดอยู่ที่ 20.46°C ส่วนอุณหภูมิอากาศภายในอาคารมวลสารกลางเฉลี่ยอยู่ที่ 29.37°C โดยอุณหภูมิอากาศภายในอาคารมวลสารกลางสูงสุดอยู่ที่ 35.28°C อุณหภูมิอากาศภายในอาคารมวลสารกลางต่ำสุดอยู่ที่ 22.21°C

ในการระบุความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกันที่ละคู่พบว่า อุณหภูมิอากาศภายนอกมีความสัมพันธ์กันเชิงบวกกับอุณหภูมิอากาศภายใน(ที่มีระยะเวลาการหน่วงความร้อน 1 ชั่วโมง) การใช้อาคารและช่วงเวลา การใช้อาคารมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับช่วงเวลา ซึ่งความสัมพันธ์ทั้งหมดที่ได้กล่าวมาอยู่ในระดับต่ำและต่ำมาก โดยความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแต่ละคู่ที่ได้กล่าวมามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิเคราะห์พบว่า ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 อุณหภูมิอากาศภายนอกและอุณหภูมิอากาศภายในอาคารมวลสารน้อยที่เพิ่มขึ้น ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงของการใช้อาคาร ล้วนมีผลต่อการเพิ่มขึ้นของ MRT ภายในอาคารมวลสารกลาง ซึ่งตัวแปรอิสระที่กล่าวมาแล้วข้างต้น สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของอุณหภูมิเฉลี่ยของพื้นผิวโดยรอบภายในของอาคารมวลสารกลางได้ค่อนข้างมาก ถึงร้อยละ 91.4

แผนภูมิ 4.21 อุณหภูมิเฉลี่ยพื้นผิวโดยรอบ (MRT) อาคารวัดรังสีที่ใต้ถุนอาคารลอย
เรือนครตรา (ภาคกลาง) ประเภท มวลสารกลาง กรณีเปิดกลางวัน-ปิดกลางคืน อุตุผ่น
วันที่ 30 ถึง 31 ตุลาคม 2546

สมการถดถอยทางอุณหภูมิเฉลี่ยพื้นผิวโดยรอบ (มวลสารกลาง-เปิดกลางวัน และปิดกลางคืน)

$$= 4.067 + 0.281 \text{ tout} + 0.584 \text{ tin} - 0.395 \text{ time} - 0.135 \text{ season} + 0.407 \text{ condition} - 0.0007 \text{ windin}$$

โดย time(ช่วงเวลา) 1=กลางวัน 0=กลางคืน season(ฤดู) 0=ร้อน 1=ฝน 2=หนาว condition(การใช้อาคาร) 1=เปิด 2=ปิดอาคาร

--- temp in ที่ได้จากสมการ   —●— MRT   —■— MRT ที่ได้จากสมการ   —◆— อุณหภูมิอากาศภายนอก

จากกราฟพบว่าอุณหภูมิอากาศภายในอาคารมวลสารกลาง จากกรณีเปิดอาคารกลางวันและปิดกลางคืน ในตอนกลางคืนที่ปิดอาคารได้รับอิทธิพลจากอุณหภูมิเฉลี่ยพื้นผิวโดยรอบ ทำให้อุณหภูมิอากาศภายในสูงตาม โดยอุณหภูมิเฉลี่ยพื้นผิวโดยรอบสูงกว่าอุณหภูมิอากาศภายใน ทำให้ผู้อาศัยรู้สึกเสมือนว่าอุณหภูมิอากาศภายในอาคารสูงขึ้นกว่าเดิม (อุณหภูมิเฉลี่ยพื้นผิวโดยรอบสูงกว่าอุณหภูมิอากาศ 1°C จะรู้สึกร้อนขึ้น 1.4°C)

$$\text{MRT}_{in} \text{ มวลสารมาก} = 6.230 + 0.360 t_{out} + 0.422 t_{in} - 0.36 \text{ time} - 0.17 \text{ season} + 0.271 \text{ condition} - 0.0008 \text{ wind}_{in}$$

(19.815) (35.467) (34.847) (-5.505) (-4.769) (4.427) (7.586)

ในวงเล็บคือค่า $R = 0.938$ $R \text{ Square} = 0.879$ $\text{Adjusted } R \text{ Square} = 0.879$ $\text{Std. Error} = 0.9551$
 $F = 1753.926$ $\text{Sig. of } F = .000$

โดย t_{out} คือ อุณหภูมิอากาศภายนอก
 $t_{in \text{ lag } 3 \text{ hr}}$ คือ อุณหภูมิอากาศภายในอาคารมวลสารมากมีระยะเวลาหน่วงความร้อน 3 ชั่วโมง
time คือ ช่วงเวลา dummy variable 1= กลางวัน 0=กลางคืน
season คือ ฤดูกาล dummy variable 0=ฤดูร้อน 1=ฤดูฝน 2=ฤดูหนาว
condition คือ การใช้อาคาร dummy variable 1=เปิดอาคาร 0=ปิดอาคาร

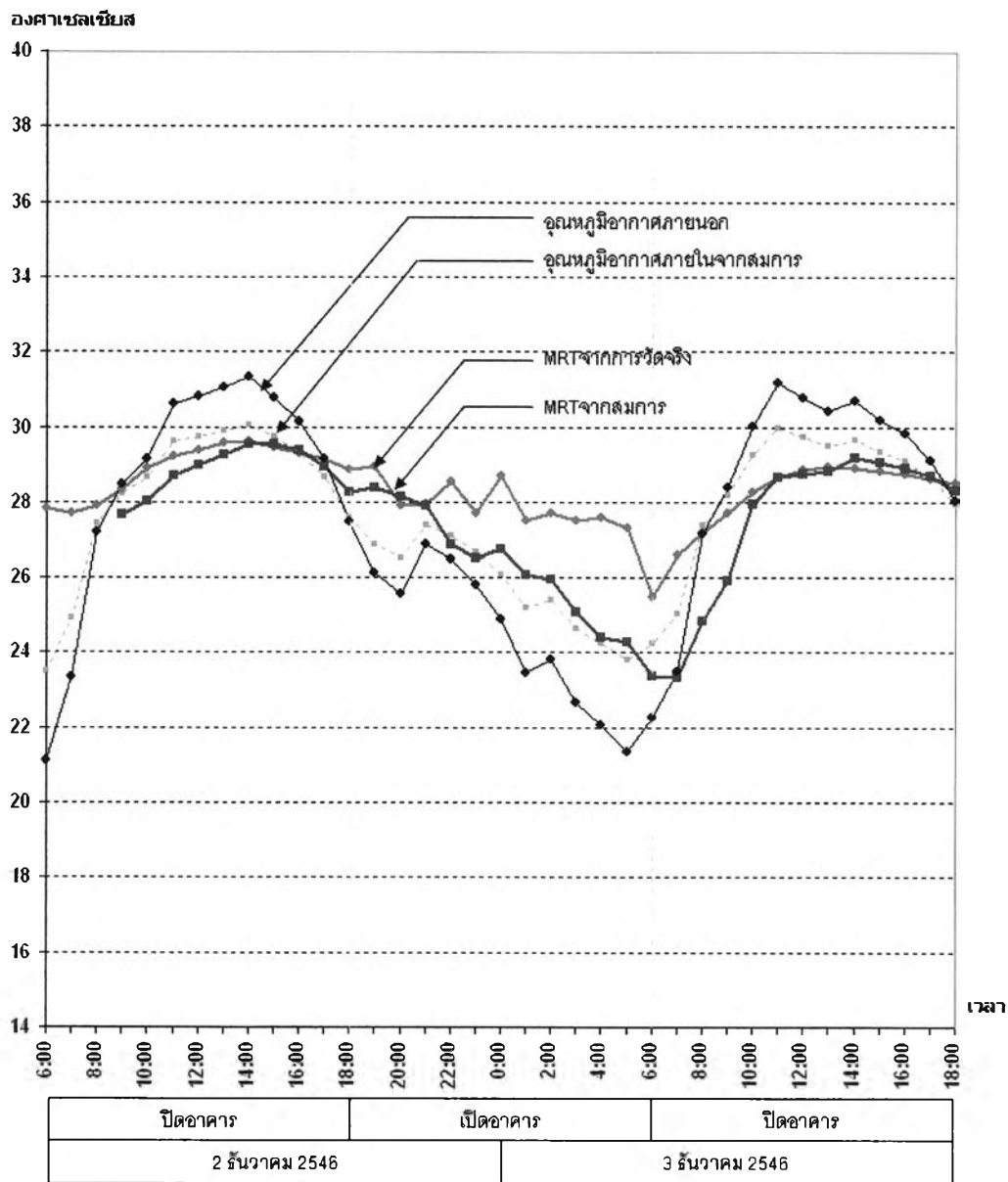
ตัวแปร	t out	t in	condition	time	ค่าเฉลี่ย	SD
mrt in	0.839	0.828	0.033	0.236	28.16	2.7415
อุณหภูมิอากาศภายนอก(t out)	(1.00)	0.619	-0.017	0.501	28.07	4.1285
อุณหภูมิอากาศภายใน(t in)		(1.00)	-0.116	0.037	28.17	3.0171
การใช้อาคาร (condition)			(1.00)	0.026	0.49	0.50
ช่วงเวลา (time)				(1.00)	0.61	0.49
ฤดูกาล (season)					1.02	0.85
ลมภายใน(wind in หน่วยfpm)					20.50	26.9365

ตาราง 4.6 correlations ของตัวแปรตามและตัวแปรอิสระทำนายอุณหภูมิเฉลี่ยของพื้นผิวโดยรอบมวลสารมาก จากกลุ่มตัวอย่างพบว่า MRT ภายในอาคารเฉลี่ยอยู่ที่ 28.16°C MRT ภายในอาคารสูงสุดอยู่ที่ 35.69°C MRT ภายในอาคารต่ำสุดอยู่ที่ 17.23 °C อุณหภูมิอากาศภายนอกเฉลี่ยอยู่ที่ 28.07°C อุณหภูมิอากาศภายนอกสูงสุดอยู่ที่ 38.93°C อุณหภูมิอากาศภายนอกต่ำสุดอยู่ที่ 14.07°C ส่วนอุณหภูมิอากาศภายในอาคารมวลสารมากเฉลี่ยอยู่ที่ 28.17°C โดยอุณหภูมิอากาศภายในอาคารมวลสารมากสูงสุดอยู่ที่ 36.21°C อุณหภูมิอากาศภายในอาคารมวลสารมากต่ำสุดอยู่ที่ 17.31°C

ในการระบุนัยความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกันที่ละคู่พบว่า อุณหภูมิอากาศภายนอกมีความสัมพันธ์กันเชิงบวกกับอุณหภูมิอากาศภายใน(ที่มีระยะเวลาการหน่วงความร้อน 3 ชั่วโมง)และช่วงเวลา อุณหภูมิอากาศภายในอาคารมวลสารมาก(ที่มีระยะเวลาการหน่วงความร้อน 1 ชั่วโมง)มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการใช้อาคาร ซึ่งความสัมพันธ์ทั้งหมดที่ได้กล่าวมาอยู่ในระดับต่ำและต่ำมาก โดยความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแต่ละคู่ที่ได้กล่าวมามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิเคราะห์พบว่า ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 อุณหภูมิอากาศภายนอกและอุณหภูมิอากาศภายในอาคารมวลสารมากที่เพิ่มขึ้น ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงของการใช้อาคารและลมภายใน ล้วนมีผลต่อการเพิ่มขึ้นของ MRT ภายในอาคารมวลสารมาก ซึ่งตัวแปรอิสระที่กล่าวมาแล้วข้างต้น สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของอุณหภูมิเฉลี่ยของพื้นผิวโดยรอบภายในของอาคารมวลสารมากได้ค่อนข้างมาก ถึงร้อยละ 87.9

แผนภูมิ 4.22 อุณหภูมิเฉลี่ยที่ผิวโดยรอบ (MRT) จกการวัดจริง กับ ที่ได้จกสมการลดทอน
 พระวิหาร วัดกันแหว (ภาคกลาง) ประเภท มวลสารมาก กรณีเปิดกลางวัน-เปิดกลางคืน อุณหภูมิ
 วันที่ 2 ถึง 3 ธันวาคม 2546

สมการลดทอนหาอุณหภูมิเฉลี่ยที่ผิวโดยรอบ (มวลสารมาก-ปิดกลางวัน และเปิดกลางคืน)

$$= 6.230 + 0.360 \text{ tout} + 0.422 \text{ tin lag} - 0.36 \text{ time} - 0.17 \text{ season} + 0.271 \text{ condition} - 0.0008 \text{ windin}$$

โดย time(ช่วงเวลา) 1=กลางวัน 0=กลางคืน season(ฤดู) 0=ร้อน 1=ฝน 2=หนาว condition(การใช้อาคาร) 1=เปิด 2=ปิดอาคาร

temp in ที่ได้จากสมการ MRT MRT ที่ได้จากสมการ อุณหภูมิอากาศภายนอก

จกกราฟพบว่าอุณหภูมิอากาศภายในอาคารมวลสารมาก จกกรณีปิดอาคารกลางวันและเปิดกลางคืน ในตอนกลางวันทีปิดอาคาร ได้รับอิทธิพลจากอุณหภูมิเฉลี่ยพื้นผิวโดยรอบ แต่เนื่องจากผนังสามารถหน่วงเหนี่ยวความร้อนในตอนกลางวัน ทำให้อุณหภูมิอากาศภายในไม่สูง โดยตอนกลางคืนที่ความร้อนถ่ายเทสู่ภายในอาคาร อุณหภูมิเฉลี่ยพื้นผิวโดยรอบสูงกว่าอุณหภูมิอากาศภายใน ทำให้ผู้อาศัยรู้สึกเสมือนว่าอุณหภูมิอากาศภายในอาคารสูงขึ้นกว่าเดิม (อุณหภูมิเฉลี่ยพื้นผิวโดยรอบสูงกว่าอุณหภูมิอากาศ 1°C จะรู้สึกร้อนขึ้น 1.4°C)

4.3.2 สรุปผลและวิเคราะห์ข้อมูลอุณหภูมิเฉลี่ยพื้นผิวโดยรอบ (MRT) ภายในของอาคารแต่ละมวลสาร ภายใต้เงื่อนไขการเปิด-ปิดอาคาร

มวลสารน้อย อุณหภูมิอากาศภายในจะเปลี่ยนแปลงรุนแรงตลอดทั้งวันตามสภาพอากาศภายนอก เนื่องจากผนังไม้ไม่สามารถสร้างระยะเวลาในการหน่วงเหนี่ยวความร้อนจากภายนอกได้ ขณะที่อุณหภูมิผิวผนังภายนอกหรืออุณหภูมิผิวผนังภายในร้อนตาม ดังนั้นเมื่อพิจารณาอุณหภูมิเฉลี่ยพื้นผิวโดยรอบ (MRT) ตามพฤติกรรมการเปิด-ปิดช่องเปิดอาคารพบว่า ลักษณะกราฟของอุณหภูมิเฉลี่ยพื้นผิวโดยรอบจะเปลี่ยนแปลงรุนแรงตลอดทั้งวันตามสภาพอากาศภายนอก โดยใกล้เคียงหรือสูงกว่าอุณหภูมิอากาศภายในอาคารตลอดทั้งวัน

มวลสารกลาง อุณหภูมิอากาศภายในจะสูงกว่าสภาพอากาศภายนอกตลอดทั้งวัน เนื่องจากผนังก่ออิฐฉาบผิวสามารถสร้างระยะเวลาในการหน่วงเวลาการถ่ายเทความร้อน (time lag) ภายนอกได้ 1 ชั่วโมง ดังนั้นเมื่อพิจารณาอุณหภูมิเฉลี่ยพื้นผิวโดยรอบ (MRT) ตามพฤติกรรมการเปิด-ปิดช่องเปิดอาคารพบว่า ลักษณะของกราฟอุณหภูมิเฉลี่ยของพื้นผิวโดยรอบภายในอาคารมวลสารกลางจะสูงกว่าสภาพอากาศภายนอกตลอดทั้งวัน โดยในช่วงเวลากลางวันใกล้เคียงหรือสูงกว่าอุณหภูมิอากาศภายในอาคาร และช่วงเวลากลางคืนจะสูงกว่าอุณหภูมิอากาศภายใน เนื่องจากความร้อนที่สะสมในผนังค่อย ๆ แผ่รังสีความร้อนออกมาตั้งแต่ช่วงบ่ายจนถ่ายเทความร้อนในสู่อาคารมากที่สุดช่วงหัวค่ำ โดยความร้อนที่สะสมกว่าจะถ่ายเทหมดก็ช่วงใกล้เช้า

มวลสารมาก อุณหภูมิอากาศภายในจะค่อนข้างนิ่งเกือบตลอดทั้งวัน เนื่องจากผนังก่ออิฐฉาบปูนที่หนากว่าปกติสามารถสร้างระยะเวลาในการหน่วงเวลาการถ่ายเทความร้อน (time lag) จากภายนอกได้ 3 ชั่วโมง ดังนั้นเมื่อพิจารณาอุณหภูมิเฉลี่ยพื้นผิวโดยรอบ (MRT) ตามพฤติกรรมการเปิด-ปิดช่องเปิดอาคารพบว่า ลักษณะของกราฟอุณหภูมิเฉลี่ยของพื้นผิวโดยรอบภายในอาคารมวลสารมากจะค่อนข้างนิ่งตลอดทั้งวัน โดยในช่วงกลางวันอุณหภูมิเฉลี่ยของพื้นผิวโดยรอบต่ำกว่าอุณหภูมิอากาศภายในและตอนกลางคืนอุณหภูมิเฉลี่ยของพื้นผิวโดยรอบจะสูงกว่าอุณหภูมิอากาศภายใน เนื่องจากความร้อนที่สะสมในผนังค่อย ๆ แผ่รังสีความร้อนออกมาในตอนกลางคืน ซึ่งสามารถนำอิทธิพลของอุณหภูมิเฉลี่ยพื้นผิวโดยรอบ (MRT) นี้มาใช้กับจังหวัดที่มีค่าความแตกต่างระหว่างอุณหภูมิกกลางวันและกลางคืนสูง เช่น ในฤดูหนาวของจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อให้

4.4 ผลและการระบายอากาศ (Effects of building's ventilation)

การใช้เทคนิคปรับแต่งสภาวะน่าสบาย (Comfort zone) ภายในอาคารให้ดีขึ้นหรืออยู่ในสภาวะน่าสบายมากขึ้น นอกจากการเลือกใช้อิทธิพลจากมวลสาร การใช้อิทธิพลของอุณหภูมิเฉลี่ยของพื้นผิวโดยรอบ (MRT) นอกจากนั้นแล้วการใช้ประโยชน์จากระยะลมธรรมชาติยังทำให้ผู้อยู่ภายในอาคารรู้สึกเย็นลงกว่าสภาพอากาศที่แท้จริง โดยระยะลมนั้นจะต้องผ่านสภาพแวดล้อมที่มีการปรับแต่งสภาพแวดล้อมแล้ว เพื่อลดอุณหภูมิของกระแสลมที่พัดเข้าสู่ตัวอาคาร

จากการวิเคราะห์สภาพภูมิอากาศของจังหวัดต่าง ๆ ที่เป็นตัวแทนของแต่ละภาคพบว่า ประเทศไทยมีลมในช่วงกลางวัน โดยปริมาณกระแสลมภายนอกอาคารมากช่วงบ่าย (13.00น.-17.00น.) และยังพอมีบ้างในช่วงหัวค่ำ ส่วนกลางคืนถึงรุ่งเช้าลมสงบ จากบทที่2 ทำให้ทราบถึงทิศทาง ปริมาณลมในช่วงต่าง ๆ และความเร็วมในแต่ละจังหวัดที่เป็นกรณีศึกษา ประกอบกับทราบถึงอิทธิพลของกระแสลมที่มีผลต่อการเพิ่มจำนวนชั่วโมงที่อยู่ในเขตสบายในช่วงเวลาต่าง ๆ แต่ในความเป็นจริงพบว่า ปริมาณของลมตลอดจนความเร็วลมภายในอาคารขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ ตั้งแต่การจัดวางกลุ่มอาคาร รูปทรงอาคาร ช่องเปิดอาคาร (พิจารณาในส่วนของขนาด ตำแหน่งและทิศทาง) ชนิดของหน้าต่างและลักษณะการเปิด การติดตั้งลวดหรืออุปกรณ์กันแมลง การตกแต่งอาคารตลอดจนเฟอร์นิเจอร์

ดังนั้นการระบายอากาศนอกจากช่วยทำให้ผู้อยู่อาศัยอยู่ในอาคารนั้น ๆ มีสุขภาพที่ดีแล้ว ยังสามารถเพิ่มความรู้สึกเย็นลง (Human sensation) จากความเร็วลมภายในอาคาร นอกจากนั้นช่วยลดความร้อนจากโครงสร้าง (Structure cooling ventilation) อีกด้วย

4.4.1 การระบายอากาศภายในอาคาร

กระแสลมที่พัดเข้ามาในอาคาร นอกจากทำให้รู้สึกสบายแล้ว ยังช่วยให้คุณภาพอากาศภายในดีขึ้น โดยการช่วยลดกลิ่น ลดจำนวนแบคทีเรียตลอดจนคาร์บอนไดออกไซด์ และระบายความชื้น ซึ่งอาคารแต่ละประเภทมีลักษณะของกิจกรรมต่อพื้นที่ใช้งานต่อจำนวนคนแตกต่างกัน จึงมีการกำหนดอัตราการถ่ายเทอากาศด้วยระบบธรรมชาติขั้นต่ำ เพื่อให้ผู้อยู่อาศัยมีสุขภาพที่ดีในอาคารแต่ละประเภทสามารถแบ่งการระบายอากาศออกเป็น 2 ระบบ

- การระบายอากาศด้วยระบบธรรมชาติ

จากกฎกระทรวงตาม พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร 2522 กล่าวว่า การระบายอากาศโดยวิธีธรรมชาติ สามารถทำได้เมื่อมีผนังด้านนอกอาคารอย่างน้อย 1 ด้านและมีช่องเปิดสู่ภายนอกอาคารได้ โดยกำหนดช่องเปิดขั้นต่ำของห้องอย่างน้อย 10% ของพื้นที่ห้อง¹⁰ ในขณะที่ประเทศสิงคโปร์กำหนดอัตราการถ่ายเทอากาศด้วยระบบธรรมชาติขั้นต่ำของห้องนอนหรือห้องพักอยู่ที่ 13 ม³ /ชั่วโมง/คน¹¹ และมาตรฐานการระบายอากาศด้วยระบบธรรมชาติสำหรับพื้นที่สูบบุหรี่อยู่ที่ 15 cfm / person

¹⁰ กฎหมายอาคาร อนุฯ/2542. (กรุงเทพมหานคร: สมาคมสถาปนิกสยาม, 2542), หน้า 3-206.

¹¹ Ken Yeang, *The skyscraper bioclimatically considered*. (London: Academy Group, 1996), p. 130.

- การระบายอากาศด้วยระบบเครื่องกล (พัดลมดูดอากาศ)

บางครั้งจากข้อจำกัดของการออกแบบอาคารประเภทบ้านพักอาศัย ทำให้ไม่สามารถใช้การระบายอากาศด้วยวิธีธรรมชาติได้ สามารถติดตั้งพัดลมดูดอากาศช่วยได้

สถานที่	air change / hour	
	ประเทศไทย	ประเทศสิงคโปร์
ห้องพักในโรงแรมหรืออาคารชุด	7	-
ห้องครัวของที่พักอาศัย	12	10
ห้องน้ำ ห้องส้วมของที่พักอาศัย	2	6

ตาราง4.7 การถ่ายเทอากาศด้วยระบบเครื่องกล

4.4.2 อัตราการระบายอากาศภายในอาคาร

เมื่อพิจารณาในส่วนของตำแหน่งและขนาดของช่องเปิดพบว่าผลต่ออัตราการระบายอากาศแตกต่างกันไป ซึ่งงานวิจัยนี้เน้นศึกษาในส่วนของช่องเปิดหน้าต่างแบบพัดผ่าน (Cross ventilation) เนื่องจากตำแหน่งช่องเปิดด้านเดียวไม่มีทางให้ลมออก ดังนั้นถึงแม้จะมีขนาดของช่องลมกว้าง ก็ไม่มากพอที่จะทำให้ผู้อยู่ภายในอาคารรู้สึกเย็นลงกว่าสภาพอากาศที่แท้จริง เนื่องจากแทบไม่มีความเร็วลมพัดเข้ามาในห้องเลย ดังนั้นควรใช้พัดลมช่วยเพิ่มความเร็วลมภายในห้องแทน

4.4.2.1 การระบายอากาศเมื่อเปิดช่องเปิดหน้าต่างแบบ Cross ventilation

$$Q = KAV \quad (2)$$

โดยที่ Q = อัตราการถ่ายเทอากาศเมื่อเปิดหน้าต่างแบบcross ventilation $\text{m}^3 / \text{ชั่วโมง} (\text{m}^3/\text{hr})$
 A = พื้นที่ของช่องเปิดด้านลมเข้า $\text{m}^2 (\text{m}^2)$
 V = ความเร็วลม $\text{ม} / \text{ชั่วโมง} (\text{mph})$
 K = ค่าคงที่ของอัตราส่วนช่องลมเข้าต่อช่องลมออก

พื้นที่ช่องลมออก : พื้นที่ช่องลมเข้า	ค่า K
1:1	3150
2:1	4000
3:1	4250
4:1	4350
5:1	4400
3:4	2700
1:2	2000
1:4	1100

ตาราง4.8 ค่าคงที่ของอัตราส่วนช่องลมเข้าต่อช่องลมออกของการระบายอากาศเมื่อเปิดช่องเปิดหน้าต่างแบบ Cross ventilation

ที่มา: Victor Olgyay, Design with climate Bioclimatic Approach to Architecture Regionalism. (New York: Van Nostrand Reinhold,1963) p. 104.

สมการนี้ใช้ภายใต้เงื่อนไขที่ว่า ภายในห้องนั้นจัดให้มีช่องทางเข้าของลมกับช่องทางออกของลมอยู่ในแนวเส้นตรง เนื่องจากตำแหน่งของช่องเปิดทำให้มีประสิทธิภาพในการระบายอากาศที่ดี ประกอบกับขนาดของหน้าต่างก็มีอิทธิพลต่อการระบายอากาศ โดย

- การระบายอากาศในอัตราการไหลเวียนสูงสุด (ลมออก: ลมเข้า = 1:1)

เป็นการระบายอากาศเพื่อช่วยลดความร้อนที่สะสมจาก โครงสร้าง (Structure cooling ventilation) โดยความเร็วลมมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับทิศทางของลมกับตำแหน่งช่องเปิดเป็นหลัก

- การระบายอากาศโดยใช้ความเร็วลมสูงสุด (ลมออก: ลมเข้า = 4:1)

เป็นการระบายอากาศเพื่อให้ผู้อยู่ภายในอาคารรู้สึกเย็นลงกว่าสภาพอากาศที่แท้จริง เนื่องจากเกิดคอขวด (Venturi Effect) ทำให้กระแสลมที่พัดผ่านเข้ามาในอาคารมีความเร็วลมเพิ่มขึ้น ในกรณีนี้ความเร็วลมภายในอาคารควรอยู่ระหว่าง 0.44 – 0.92 km/hr จะกำลังสบาย และความเร็วลมไม่ควรเกิน 5 km/hr โดยควรให้เหมาะกับกิจกรรมที่ทำด้วย ไม่ควรให้กระแสลมแรงในห้องทำงาน เป็นต้น

- การระบายอากาศโดยใช้ความเร็วลมต่ำสุด (ลมออก: ลมเข้า = 1:4)

เป็นการระบายอากาศเพื่อให้มีปริมาณของกระแสลมอยู่ในอาคารให้นานที่สุดก่อนพัดออกไป เนื่องจากบางครั้งการเพิ่มปริมาณลมภายในอาคารมีผลดีกว่าความเร็วลมที่แรงแต่พัดออกไปเร็วมาก

4.4.3 ความเร็วลมภายในอาคาร

ความเร็วลมที่ทำให้คนสัมผัสแล้วรู้สึกสบายจะมีความเร็วระหว่าง 1.6 – 3.33 m/s หรือ 0.44 – 0.92 km/hr ซึ่งการเคลื่อนที่ของลมทำให้เรารู้สึกสบายได้ต่อเมื่อ อุณหภูมิภายในอาคารหรือห้องนั้น ๆ มีค่าต่ำกว่าอุณหภูมิผิวร่างกาย (32 °C) ประกอบกับเมื่อพิจารณาในส่วนของความเร็วลมภายนอกก่อนเข้าสู่อาคาร ทิศทางที่กระแสลมพัดสู่ตำแหน่งและขนาดของช่องเปิด ชนิดของหน้าต่างและลักษณะการเปิด ตลอดจนการติดมุ้งลวดหรืออุปกรณ์กันแมลง ล้วนส่งผลต่อทั้งความเร็วลมสูงสุด และความเร็วลมเฉลี่ยภายในอาคาร

4.4.3.1 ความเร็วลมเมื่อเปิดช่องเปิดหน้าต่างแบบ Cross ventilation

Givonni's method

$$V_i = 0.45(1 - e^{-3384x})V_r \quad (3)$$

โดยที่ V_i = ความเร็วลมเฉลี่ยภายใน

V_r = ความเร็วลมภายนอก

x = อัตราส่วนของพื้นที่หน้าต่างต่อพื้นที่ผนัง (ช่องลมเข้าและออกขนาดเท่ากัน)

สมการนี้ได้มาจากการทดลองจริงของ Givoni¹² ใช้ภายใต้เงื่อนไขที่ว่า ภายในห้อง เป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสนั้นจัดให้มีช่องทางเข้าของลมกับช่องทางออกของลมอยู่ในแนวเส้นตรง จากสูตรพบว่าช่องเปิดกว้าง จะมีความเร็วลมภายในมากกว่าช่องเปิดเล็ก ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{กรณี พื้นที่หน้าต่าง: พื้นที่ผนัง} = 0.9 \quad \text{ผลคือ} \quad V_i / V_r &= 0.44 \\ \text{หรือ} \quad V_i &= 0.44 V_r \end{aligned} \quad (4)$$

$$\begin{aligned} \text{กรณี พื้นที่หน้าต่าง: พื้นที่ผนัง} = 0.1 \quad \text{ผลคือ} \quad V_i / V_r &= 0.14 \\ \text{หรือ} \quad V_i &= 0.14 V_r \end{aligned} \quad (5)$$

Methods based on tabulated data

ความเร็วลมเฉลี่ยภายในที่มีผลจากตำแหน่งหน้าต่างและทิศทางลม

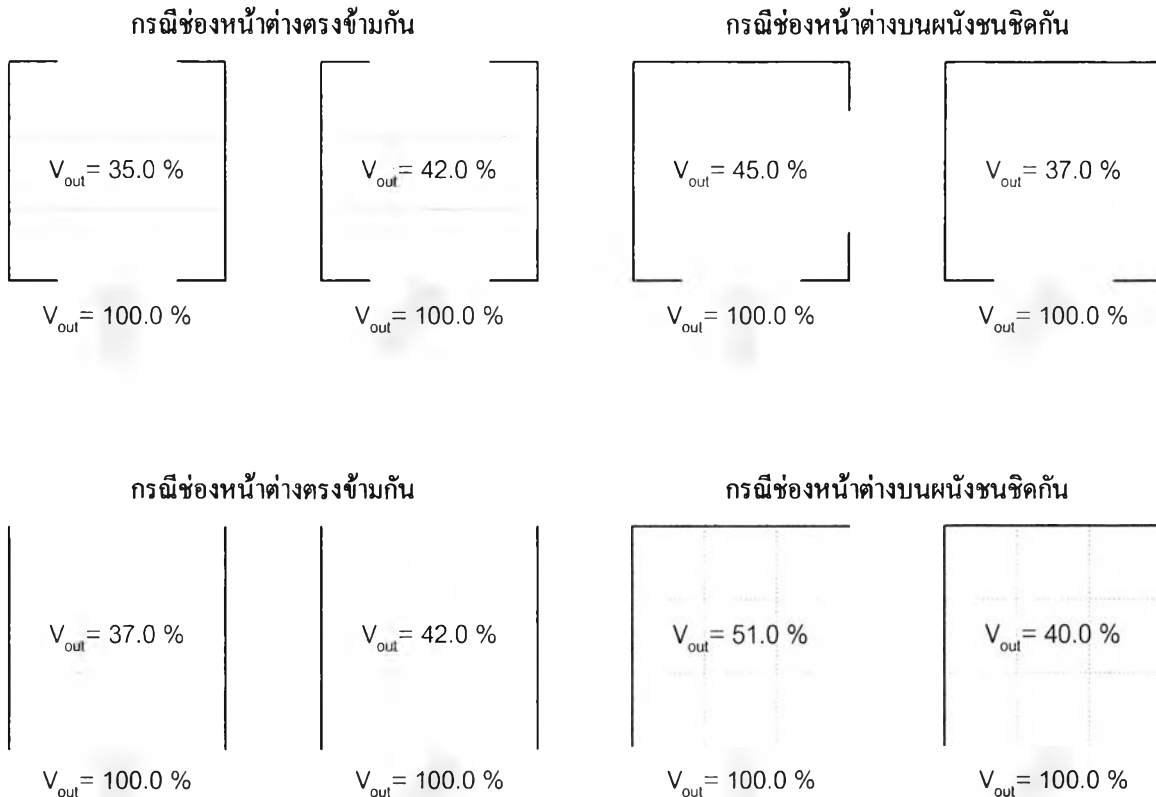
ตำแหน่งช่องเปิดและทิศทางลมมีผลต่อความเร็วลมเฉลี่ยภายในอาคาร ดังการทดลอง ของ Givoni พบว่าช่องเปิดแบบ Cross ventilation ทั้งแบบประชิดกันและแบบตรงข้ามกัน จะ ทำให้มีปริมาณอากาศเคลื่อนที่ในห้องมากขึ้น ในบางกรณีความเร็วของลมยังมากกว่าความเร็ว ลมภายนอกดังตาราง

ตำแหน่งช่องเปิด	ทิศทางลม	ความกว้างช่องเปิด : ความกว้างผนัง			
		2/3 = 0.66		3/3 = 1	
		V _{AVG} (%)	V _{MAX} (%)	V _{AVG} (%)	V _{MAX} (%)
ช่องเปิดด้านเดียวเปิดด้านปะทะลม	ตั้งฉาก	13	18	16	20
	ทำมุม	15	33	23	36
ช่องเปิดด้านเดียวเปิดด้านอับลม	ทำมุม	17	44	17	17
ช่องเปิด 2 ช่องเปิดด้านอับลม	ทำมุม	22	56	-	-
ช่องเปิด 2 ช่องเปิดด้านปะทะลม โดยช่องเปิดอยู่ด้านผนังประชิดกัน	ตั้งฉาก	45	68	51	103
	ทำมุม	37	118	40	110
ช่องเปิด 2 ช่องเปิดด้านปะทะลม โดยช่องเปิดอยู่ด้านตรงข้ามกัน	ตั้งฉาก	35	65	37	102
	ทำมุม	42	83	42	94

ตาราง 4.9 ความเร็วลมเฉลี่ยที่มีผลจากตำแหน่งหน้าต่างและทิศทางลม

ที่มา: Allard, F. *Natural Ventilation in Building: A Design Handbook*. (London: James & James, 1998), p. 69.

¹² Allard, F. *Natural Ventilation in Building: A Design Handbook*. (London: James & James, 1998), p. 68.

รูป4.2 ทิศทางและความเร็วลมเฉลี่ยที่มีผลจากตำแหน่งหน้าต่าง

ความเร็วลมเฉลี่ยภายในที่มีผลจากขนาดหน้าต่างและทิศทางลม

ขนาดช่องเปิดและทิศทางลมมีผลต่อความเร็วลมเฉลี่ยภายในอาคาร ดังการทดลองของ Givoni เมื่อกำหนดให้ขนาดช่องเปิดให้ลมเข้าคงที่ในขณะที่ช่องเปิดให้ลมออกเพิ่มขึ้น พบว่าขนาดของช่องเปิดให้ลมเข้าและช่องเปิดให้ลมออกทำให้เกิดผลต่างของความเร็วลมภายในเล็กน้อย แต่สัดส่วนของช่องเปิดมีผลต่อปริมาณลมภายในอาคาร คือ ช่องเปิดให้ลมเข้าเล็กโดยที่ช่องเปิดให้ลมออกใหญ่ทำให้เกิดปริมาณลมในอาคารมากขึ้นกว่าลักษณะช่องเปิดให้ลมเข้าใหญ่ส่วนช่องเปิดให้ลมออกเล็ก

- กรณีหน้าต่างลมเข้าและลมออกอยู่ในแนวเดียวกัน ความเร็วลมภายในห้องจะขึ้นอยู่กับทิศทางที่ลมพัด คือ ลมที่มาจากทิศทางตั้งฉากกับช่องเปิดหรือหน้าต่าง กระแสลมแรงจะพัดออกจากห้องไปอย่างรวดเร็ว พื้นที่ส่วนอื่น ๆ นอกแนวช่องหน้าต่างลมจะพัดผ่านน้อยมาก แต่ถ้าลมพัดเข้าช่องเปิดในลักษณะทำมุม เช่น 45° กับช่องเปิดที่เป็นทางลมเข้า เมื่อลมเข้าไปในห้องจะเกิดการหมุนวน ทำให้ลมไหลทั่วทั้งห้อง

- กรณีหน้าต่างลมเข้าและลมออกไม่ได้อยู่ตรงข้ามกัน แต่อยู่บนผนังที่ชันประชิดกัน ความเร็วลมจะต่ำกว่ากรณีช่องหน้าต่างตรงกัน เนื่องจากลมที่มาในทิศทางตั้งฉากกับช่องเปิดหรือหน้าต่างเมื่อเข้าไปในห้องจะปะทะกับผนังด้านตรงข้ามกับช่องเปิดแล้วเกิดการไหลวนก่อนออกจากช่องเปิดอีกด้านหนึ่ง ผลการระบายอากาศภายในห้องกลับอยู่ในสภาพที่ดีในลักษณะลมไหลทั่วห้อง

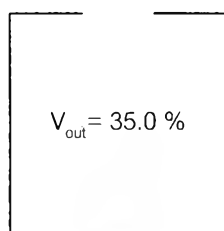
ความกว้างหน้าต่าง : ความกว้างผนัง		ช่องหน้าต่างตรงข้ามกัน		หน้าต่างบนผนังชนชิดกัน	
ช่องเปิด (ทางเข้า)	ช่องเปิด (ทางออก)	ลมตั้งฉาก	ทำมุม	ลมตั้งฉาก	ทำมุม
1/3	1/3	35%	42%	45%	37%
1/3	2/3	39%	40%	39%	40%
1/3	3/3	44%	44%	51%	45%
2/3	1/3	34%	43%	51%	36%
2/3	2/3	37%	51%	-	-
2/3	3/3	35%	59%	-	-
3/3	1/3	32%	41%	50%	37%
3/3	2/3	36%	62%	-	-
3/3	3/3	47%	65%	-	-

ตาราง 4.10 ความเร็วลมเฉลี่ยที่มีผลจากขนาดหน้าต่างและทิศทางลม

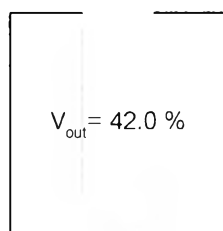
ที่มา: Francis Allard. *Natural Ventilation in Building: A Design Handbook*. (London: James & James, 1998), pp. 70-71.

- ความเร็วลมเฉลี่ยเมื่อระบายอากาศในอัตราการไหลเวียนสูงสุด (ลมออก: ลมเข้า = 1:1)

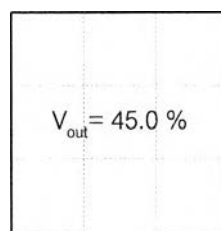
กรณีช่องหน้าต่างตรงข้ามกัน

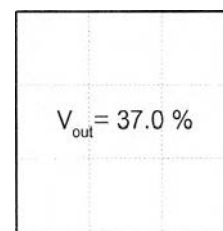
$V_{out} = 100.0\%$

$V_{out} = 100.0\%$

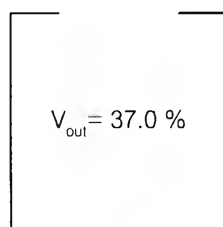

$V_{out} = 100.0\%$

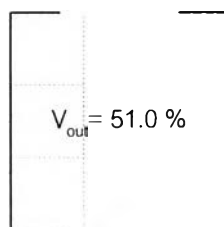

$V_{out} = 10.4\%$

กรณีช่องหน้าต่างตรงข้ามกัน

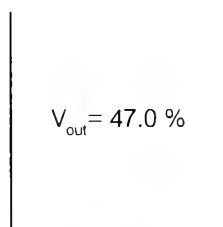

$V_{out} = 100.0\%$

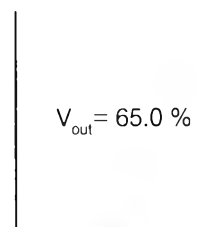

$V_{out} = 100.0\%$

กรณีช่องหน้าต่างตรงข้ามกัน

$V_{out} = 100.0\%$

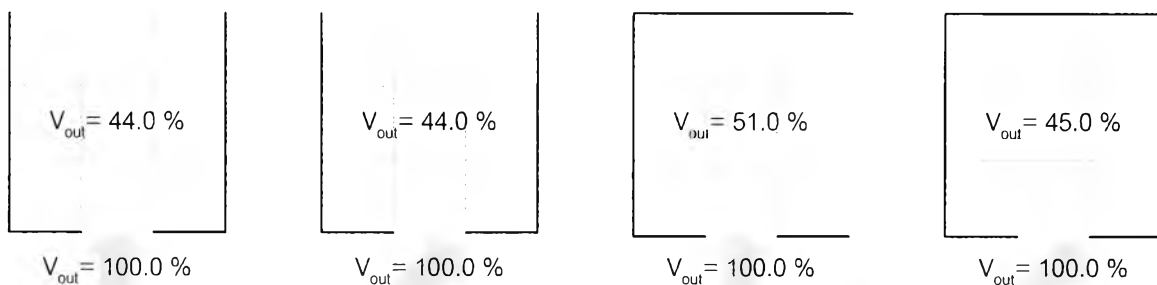

$V_{out} = 100.0\%$

- ความเร็วลมเฉลี่ยเมื่อระบายอากาศโดยใช้ความเร็วลมสูงสุด (ลมออก: ลมเข้า = 3:1)

กรณีช่องหน้าต่างตรงข้ามกัน

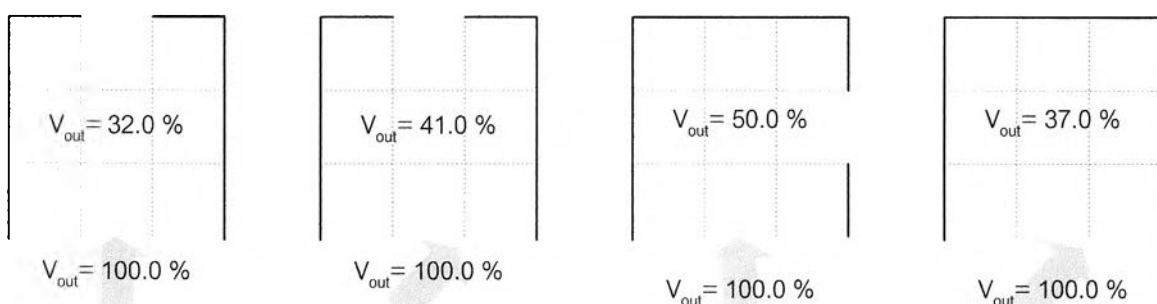
กรณีช่องหน้าต่างบนผนังชนชิดกัน

- ความเร็วลมเฉลี่ยเมื่อระบายอากาศโดยใช้ความเร็วลมต่ำสุด (ลมออก: ลมเข้า = 1:3)

กรณีช่องหน้าต่างตรงข้ามกัน

กรณีช่องหน้าต่างบนผนังชนชิดกัน

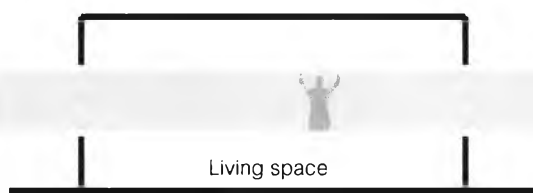
รูป4.3 ทิศทางและความเร็วลมเฉลี่ยที่มีผลจากขนาดหน้าต่าง

4.4.4 ชนิดของหน้าต่างและลักษณะการเปิด

นอกจากตำแหน่งและขนาดของช่องเปิดที่มีผลต่อปริมาณลมและความเร็วลมภายในอาคารแล้ว ชนิดของหน้าต่างทางลมเข้าที่แตกต่างกัน มีผลต่อการไหลของอากาศภายในห้องที่แตกต่างกัน โดยช่องเปิดในแนวตั้งจะมีผลมากกว่าแนวนอน เนื่องจากกระแสลมจะเพิ่มขึ้นตามความสูงที่เพิ่มขึ้น

งานวิจัยนี้จากอาคารกรณีศึกษาเป็นหน้าต่างบานพับชนิดเปิดออกข้างนอก (Casement window) หน้าต่างแบบนี้สามารถทำหน้าที่เป็นปีกผนังด้วย (wing wall) เมื่อเปิดออกแค่ด้านเดียว แต่เมื่อเปิดออกทั้งสองด้านจะทำให้ประสิทธิภาพการไหลของอากาศลดลง เนื่องจากรบกวนการไหลของลม

นอกจากนั้นควรพิจารณาความสูงหน้าต่างด้านลมเข้าและลมออก เพื่อให้กระแสลมไหลผ่านบริเวณที่ผู้พักอาศัยทำกิจกรรมภายในห้องนั้น ๆ (Living Space) ซึ่งการกำหนดความสูงของตำแหน่งของช่องลมเข้าเป็นตัวกำหนดลักษณะการพัดเข้าของกระแสลม และสามารถควบคุมทิศทางของลมดังนี้

รูป4.4 รูปแบบกระแสลมภายในห้องที่มีผลจากตำแหน่งของหน้าต่าง

4.4.5 การติดมุ้งลวดหรืออุปกรณ์กันแมลง

จากการทดลองของ Givoni¹³ พบว่าความเร็วลมเฉลี่ยภายในห้องหรืออาคารลดลงเล็กน้อย (ประมาณ 5 %) เมื่อมีการติดมุ้งลวดกันแมลง สำหรับอาคารประเภทบ้านพักอาศัยในประเทศไทยส่วนใหญ่ติดมุ้งลวดทั้งหลัง

รูป4.5 ความเร็วลมเฉลี่ยที่มีผลจากการติดตั้งมุ้งลวดหน้าต่าง (- - -)

หมายเหตุ: ความเร็วลมภายใน (v_{avg}) ได้มาจากความเร็วลมภายนอกที่ระดับความสูงเดียวกัน

4.4.6 อิทธิพลของการกันผนังภายในห้องต่อการระบายอากาศ

การออกแบบบางครั้งจำเป็นต้องมีการแบ่งพื้นที่ภายในห้องออกเป็นส่วน ๆ โดยใช้ผนังกัน ที่เป็นปัญหาคือการกันผนังที่เต็มตลอดความสูงของห้องจากพื้นถึงเพดาน ถ้าการวางตำแหน่งผนังที่ไม่ถูกต้องจะทำให้เกิดพื้นที่ที่ไม่มีลมไหลผ่าน ซึ่งขัดต่อเงื่อนไขการระบายอากาศโดยธรรมชาติที่ดี ดังนั้น Givoni ได้ทำการทดลองการเคลื่อนที่ของลมผ่านห้องที่มีการกันผนังลักษณะต่าง ๆ กัน และลมเข้าปะทะในมุมต่าง ๆ กันทั้งด้านช่องเปิดและด้านผนังที่บดบังหน้าห้องลงสู่เหลี่ยมจัตุรัสในอุโมงค์ลม ผลปรากฏว่าตำแหน่งของผนังภายในที่ดีไม่ควรอยู่ประชิดหรือใกล้ช่องเปิดที่ลมเข้า ถ้าห่างออกไปยิ่งมาก การกระจายตัวของลมในห้องจะยิ่งดี ในกรณีที่หน้าต่างอยู่ในแนวเส้นตรงเดียวกัน การมีผนังมาบังจะทำให้การกระจายตัวของลมดีขึ้น ในกรณีที่หน้าต่างลมเข้า และลมออกไม่ตรงกัน ผนังควรตรงกับแนวหน้าต่างลมเข้าจะทำให้การกระจายตัวของลมในห้องดีขึ้น

¹³ Baruch Givoni, Passive and Low Energy Cooling of Buildings. (New York: Van Nostrand Reinhold, 1994) p. 51.